

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่กรณีศึกษาจากการสัมภาษณ์

รายชื่อของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพื้นที่กรณีศึกษา

1. คุณย่าบัวผัด ปราบไพร่ เกิด พ.ศ. 2463 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 168 ต.ศรีภูมิ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
2. คุณลุงวิจิตร ไชยวัฒน์ เกิด พ.ศ. 2467 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 352/10 หมู่บ้านผาสุข ต.สันทรายน้อย อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
3. คุณลุงบุญเสริม สาทราภัย เกิด พ.ศ. 2472 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 74 เจริญเมือง ซอย 8 ต.ท่าศาลา
4. คุณป้ายุพา สัมพันธ์สภาวะ เกิด พ.ศ. 2480 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 20/18 ต.สันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน

ถนนราชดำเนินเป็นเส้นทางสัญจรสายสำคัญที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ และยังคงความสำคัญมาจนถึงปัจจุบันนี้ สภาพถนนในอดีตนั้นเป็นถนนดิน ได้เริ่มมีการนำหินมาปูพื้นถนนในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 และต่อมาอีกหลายปีจึงลาดผิวถนนด้วยยางมะตอย

ย่านสำคัญ

ถนนราชดำเนินมีย่านสำคัญและมีชื่อเสียงอยู่ในบริเวณวัดพระสิงห์ ซึ่งเป็นอารามหลวงที่มีความเก่าแก่ และเป็นวัดที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญคือพระสิงห์ ซึ่งชาวเชียงใหม่ถือเป็นพระพุทธรูปเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดเชียงใหม่ ในอดีตนอกจากบริเวณวัดพระสิงห์แล้วยังมีบริเวณสถานีตำรวจกองเมืองที่มีความเจริญ ซึ่งสถานีตำรวจกองเมืองแห่งนี้ได้ก่อตั้งขึ้นในช่วงก่อนรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในยุคแรก ๆ นั้นได้นำฝรั่งชาวเดนมาร์กมาเป็นครูฝึกตำรวจ ในปัจจุบันสถานีตำรวจแห่งนี้มีความทันสมัยเพิ่มขึ้น แต่ยังมีอาคารเก่าที่ควรได้รับการอนุรักษ์ไว้หลงเหลืออยู่บ้าง

ในอดีตพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินเคยมีย่านการค้าที่สำคัญตั้งอยู่ในบริเวณหน้าวัดพระสิงห์ถึงสี่แยกกลางเวียงชื่อว่ากาดลี้เชียงพระ ซึ่งเป็นตลาดค้าขายสินค้าประเภทต่าง ๆ ต่อมาพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป ตลาดที่เคยมีอยู่ในบริเวณนี้ได้ถูกยกเลิกไปในช่วงเวลาใดไม่ปรากฏหลักฐาน

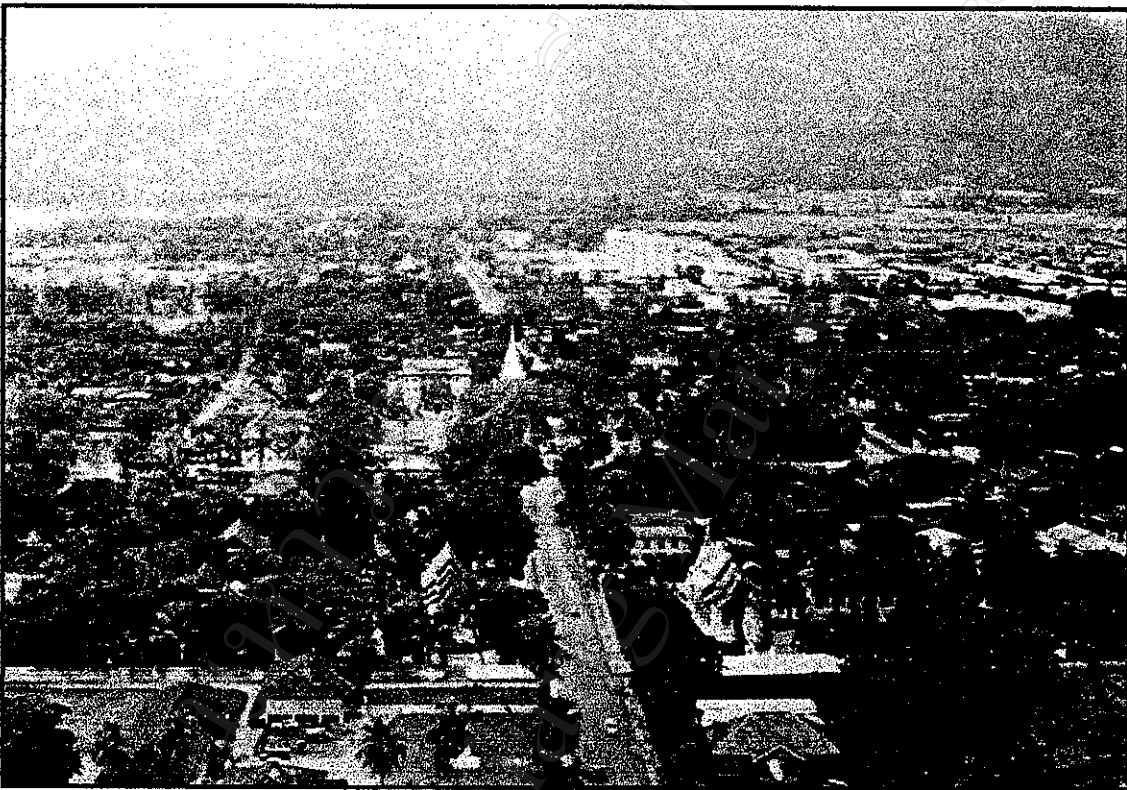
สภาพในอดีต

สมัยก่อนพื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณถนนราชดำเนินนี้ใช้สำหรับการพักอาศัย ซึ่งจำนวนบ้านเรือนในอดีตนั้นก็ไม่มีมากนัก ผู้ที่พักอยู่ในบริเวณนี้มักจะแสดงอาณาเขตพื้นที่ของตนโดยใช้ไม้ไผ่มาสานกันเข้าเป็นรูปตารางเพื่อทำเป็นรั้ว สำหรับผู้ที่พักอาศัยอยู่บริเวณริมถนนราชดำเนินส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมือง ลักษณะของที่พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ปลูกอยู่เป็นหลัง ๆ ในอดีตบริเวณถนนราชดำเนินนี้มักจะเป็นพื้นที่พักอาศัยของเจ้านายหรือพวกผู้ดีเสียเป็นส่วนมาก สถานที่สำคัญที่เคยเป็นที่พักของเจ้านายที่ยังสามารถพบเห็นได้ในปัจจุบันได้แก่คุ้มเจ้าบุษบา และคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (หนานอินทร์) เป็นต้น

ในอดีตจำนวนพืชพรรณบริเวณถนนราชดำเนินมีอยู่ไม่มากนักแต่ก็มีความร่มรื่น ซึ่งผิดกับสภาพปัจจุบันที่มีการสร้างตึกแถวชิดริมขอบถนน ทำให้ขาดความร่มรื่นจากพรรณไม้ต่าง ๆ บนถนนสายนี้มีวัดตั้งอยู่หลายแห่งด้วยกัน และพื้นที่ในวัดส่วนมากก็จะร่มรื่นด้วยพรรณไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ต้นไม้ใหญ่ที่เป็นจุดเด่นและมองเห็นได้จากที่ไกล ๆ คือต้นยางที่ปลูกอยู่ในวัดเจดีย์หลวง สมัยก่อนนั้นจะมีนกแร้งมาเกาะอยู่เป็นฝูงและมีฝูงมาทำรังอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ แต่ในปัจจุบันไม่มีให้เห็นอีกแล้ว

จุดที่ถือว่าเป็นใจกลางเมืองเชียงใหม่ก็ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนินนี้ โดยอยู่ในบริเวณวัดพระเจ้าเม็งราย หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าสี่แยกกลางเวียง สภาพทั่วไปของถนนราชดำเนินไม่ค่อยมีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก จะมีก็แต่ตัวอาคารต่าง ๆ ที่ปลูกสร้างกันหนาแน่นขึ้น ในอดีตพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินไม่มีตัวอาคารที่สูงเกิน 2 ชั้น แต่ในปัจจุบันบริเวณสองฝั่งถนนมีอาคารพาณิชย์ปลูกสร้างอยู่มากมายทั้งยังขาดความร่มรื่นจากพรรณไม้ ในอดีตผู้คนนิยมการเดินทางหรือการโดยสารจักรยานไปในที่ต่าง ๆ และในช่วงที่เดินทางผ่านบริเวณถนนราชดำเนินหากรู้สึกเหนื่อยก็สามารถแวะพักตามร่มไม้ต่าง ๆ ได้เพราะพื้นที่ริมทางมีความร่มรื่น สำหรับรถยนต์ในสมัยก่อนก็ไม่ค่อยมีซึ่งผิดกับสมัยนี้ที่มีรถยนต์วิ่งกันสับสนวุ่นวาย สภาพเมืองในสมัยก่อนจึงมีความน่าอยู่อาศัยกว่าสมัยนี้มาก

ในสมัยก่อนพื้นที่สองฝั่งถนนราชดำเนินจะมีบ้านปลูกอยู่เป็นหลัง ๆ และหน้าบ้านจะปลูกต้นไม้ไว้ห่างกันเป็นระยะ ๆ จึงมีความร่มรื่นสวยงาม สภาพอากาศก็ดีไม่มีมลพิษจากไอเสียของรถยนต์ นอกจากนี้ในบริเวณหน้าบ้านของผู้ที่มีฐานะดีก็จะสร้างร้านน้ำเอาไว้ ซึ่งร้านน้ำนี้มีไว้สำหรับตั้งหม้อน้ำใสน้ำดื่มเพื่อบริจาดเป็นทานแก่คนทั่วไป แต่ในปัจจุบันนี้ไม่ค่อยพบเห็นร้านน้ำดังกล่าวอีกแล้ว จะมีเหลืออยู่บ้างส่วนมากก็ทำไว้เพื่อเป็นสิ่งประดับตกแต่งสถานที่เท่านั้น

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายทางอากาศของถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระสิงห์ ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2512 ซึ่งในสมัยนั้นยังมีพืชพรรณขนาดใหญ่ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก และพื้นที่บริเวณหน้าวัดก็ไม่มีอาคารสูงสร้างขึ้นบดบังทัศนียภาพของวัดเช่นในปัจจุบัน

ภาพที่ 2 สภาพพื้นที่บริเวณสี่แยกกลางเวียงถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2506 ซึ่งในสมัยนั้นตัวอาคารมีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น และความรกรุงรังที่เกิดจากสายไฟมีน้อย

ภาพที่ 3 ถนนราชดำเนินถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2529 ถ่ายผ่านช่องประตูท่าแพก่อนที่จะสร้างขึ้นใหม่ สมัยก่อนไม่พบการติดตั้งป้ายโฆษณาที่รกรุงรังในบริเวณถนนราชดำเนิน

สิ่งที่ควรอนุรักษ์

ปัญหาในการศึกษาประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ประการหนึ่งก็คือ คนรุ่นหลังมักจะได้รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นตำนานซึ่งไม่สามารถหาหลักฐานทางวิชาการมายืนยันได้ เนื่องจากเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมาที่เรียกกันว่าตำนาน ทำให้เกิดความเชื่อที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่อันตรายต่อข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เมื่อประวัติศาสตร์ถูกบิดเบือนไปจากความเป็นจริงการอนุรักษ์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

สถานที่สำคัญ ๆ บนถนนราชดำเนินที่ควรอนุรักษ์เอาไว้คือบริเวณที่เป็นวัดต่าง ๆ เพราะวัดเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา และวัดหลายแห่งยังเป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันวัดต่าง ๆ ก็มีการดูแลรักษาพื้นที่ค่อนข้างดีอยู่แล้ว วัดสำคัญ ๆ ที่เป็นจุดเด่นมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน เช่น วัดพระสิงห์ วัดพันอ้น เป็นต้น สภาพพื้นที่ภายในวัดมีความร่มรื่นสวยงามไม่แตกต่างจากในอดีต จำนวนวัดมากมายที่ตั้งอยู่ในบริเวณตัวเมืองเชียงใหม่ นั้นแสดงให้เห็นถึงความใญ่บุญของคนเชียงใหม่ในอดีต เพราะนิยมสร้างวัดขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา และในอดีตวัดก็เป็นศูนย์รวมของชุมชนต่าง ๆ สำหรับวัดพระสิงห์นั้นเป็นอารามหลวงที่มีความสำคัญคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่มีชื่อเสียงมาช้านานแล้ว ในช่วงงานปอยก็จะมีการแสดงมหรสพต่าง ๆ ให้ผู้คนได้เที่ยวชมกัน โดยเฉพาะในช่วงงานเทศกาลวันปีใหม่เมือง หรือวันสงกรานต์ ก็จะมีผู้คนจำนวนมากมาทำบุญที่วัดพระสิงห์ มีการขนทรายเข้าวัด มาสรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวกัน วัดพระสิงห์จึงเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่ตั้งใจให้ผู้คนเข้ามาสู่พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินเป็นจำนวนมากมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บริเวณศาลหลักเมืองซึ่งเป็นศาลที่สร้างขึ้นเมื่อประมาณ 30 ปีมาแล้ว ตามประวัติกล่าวว่า เป็นบริเวณที่พระยาเม็ญรายผู้สร้างเมืองเชียงใหม่ได้ถูกฟ้าผ่าเสด็จสวรรคตลง แต่เดิมไม่เห็นความสำคัญของพื้นที่จึงปล่อยให้มีการปลูกสร้างอาคารทับพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ต่อมาเมื่อต้องการสร้างอนุสรณ์สถานถวายแด่พระยาเม็ญราย จึงสร้างเป็นศาลหลักเมืองขึ้นบนพื้นที่ว่างที่เคยเป็นที่ตั้งของศาลาที่หักริมทาง เมื่อศาลาเก่าทรุดโทรมลงจึงรื้อทิ้งและสร้างเป็นศาลหลักเมืองขึ้นดังที่พบอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจุดที่ตั้งศาลหลักเมืองก็ไม่ตรงกับสถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ เพราะไม่สามารถสร้างบนสถานที่จริงได้เนื่องจากมีอาคารพาณิชย์ปลูกสร้างทับสถานที่จริงอยู่

สำหรับอาคารเก่าโดยเฉพาะอาคารที่เคยเป็นคัมเจ้านายต่าง ๆ ก็ควรมีการอนุรักษ์ไว้ เพราะเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และในปัจจุบันคัมบางแห่งก็ยังมีสภาพดี ควรที่จะอนุรักษ์ไว้เพื่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม แต่การอนุรักษ์นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้ที่เป็นเจ้าของในปัจจุบันว่าจะเห็นความสำคัญของสถานที่หรือไม่

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่บริเวณถนนท่าแพ

ถนนท่าแพเป็นถนนที่สร้างขึ้นมานานมากแล้ว จัดเป็นเป็นถนนโบราณอีกสายหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ และเป็นเส้นทางสัญจรสายสำคัญของเมืองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตสภาพทั่วไปของถนนท่าแพจะคล้ายคลึงกับถนนราชดำเนิน แต่ถ้าจะเปรียบเทียบกันแล้วในสมัยก่อนราว ๆ 100 ปีที่ผ่านมาบนถนนท่าแพจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า เพราะมีร้านค้าตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีสถานบันเทิงต่าง ๆ ตั้งอยู่มากมายหลายแห่ง

ย่านสำคัญ

ถนนท่าแพในสมัยก่อนจะเริ่มมีความเจริญจากบริเวณสี่แยกพุทธสถาน และสิ้นสุดที่บริเวณโรงหนังตงก๊ก หรือโรงหนังศรีวิสาร (อาคารชินวัตรในปัจจุบัน) พื้นที่ต่อจากวัดแสนฝางไปทางประตูท่าแพไม่มีความเจริญทางด้านการค้าขาย แต่จะมีสำนักงานต่าง ๆ ตั้งอยู่เป็นบางแห่ง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณนี้ใช้เป็นที่พักอาศัยของชาวบ้าน

แต่เดิมบริเวณถนนท่าแพเป็นย่านการค้าที่มีความสำคัญของเมือง ในยุคแรก ๆ เป็นย่านของชาวพม่า ไทยใหญ่ และชนพื้นเมือง ซึ่งจะมีความหนาแน่นอยู่ในบริเวณสี่แยกอุปกุด พื้นที่ด้านตรงข้ามกับวัดอุปกุดแต่เดิมนั้นเคยเป็นที่ตั้งของวัดปากกล้วย ซึ่งในปัจจุบันมีการสร้างอาคารพาณิชย์ขึ้นบนพื้นที่ของวัดจนไม่เหลือเค้าโครงเดิม ในอดีตช่วงที่เมืองเชียงใหม่ถูกพม่ายึดครอง บริเวณถนนท่าแพซึ่งมีความสำคัญทางด้านการค้าจึงถูกชาวพม่าจับจองพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันยังสามารถพบเห็นอาคารสถานที่บางแห่งที่เป็นสถาปัตยกรรมแบบพม่า เช่น วัดเซตวัน เป็นต้น

ต่อมาเมื่อพ่อค้าชาวจีนเริ่มมีบทบาทสำคัญทางด้านการค้าขาย ย่านวัดเกตซึ่งเป็นย่านที่มีชาวจีนอาศัยอยู่หนาแน่น จึงเป็นย่านการค้าที่มีความเจริญ โดยเฉพาะในช่วงที่ยังมีการขนส่งสินค้าทางเรือ ซึ่งในขณะนั้นทางรถไฟยังมาไม่ถึงเมืองเชียงใหม่ (ทางรถไฟเริ่มมีในสมัยรัชกาลที่ 7 คือราว ๆ พ.ศ. 2446) แต่ในบริเวณถนนท่าแพยังเป็นย่านการค้าที่มีความสำคัญเช่นเดิม บ้านเรือนในบริเวณสี่แยกอุปกุดส่วนใหญ่เปลี่ยนมาเป็นชุมชนของชาวจีน ซึ่งมีอาชีพในการตัดเย็บเสื้อผ้า ทำรองเท้า ทำเครื่องหนัง และเปิดเป็นร้านค้าต่าง ๆ จะมีชนพื้นเมืองอยู่บ้างก็เฉพาะผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วง พ.ศ. 2475 ย่านการค้าสำคัญจะอยู่ที่บริเวณตลาดวโรรส ย่านวิหคยานนท์ ย่านช้างม่อย และย่านท่าแพ โดยบริเวณย่านช้างม่อยจะเป็นย่านของพ่อค้าชาวอินเดีย ส่วนบนถนนท่าแพจะมีกลุ่มพ่อค้าสัญชาติต่าง ๆ เปิดทำการค้าขายอยู่ ซึ่งจะมีทั้งชาวอินเดีย ชาวพม่า-ไทยใหญ่ และชาวจีน

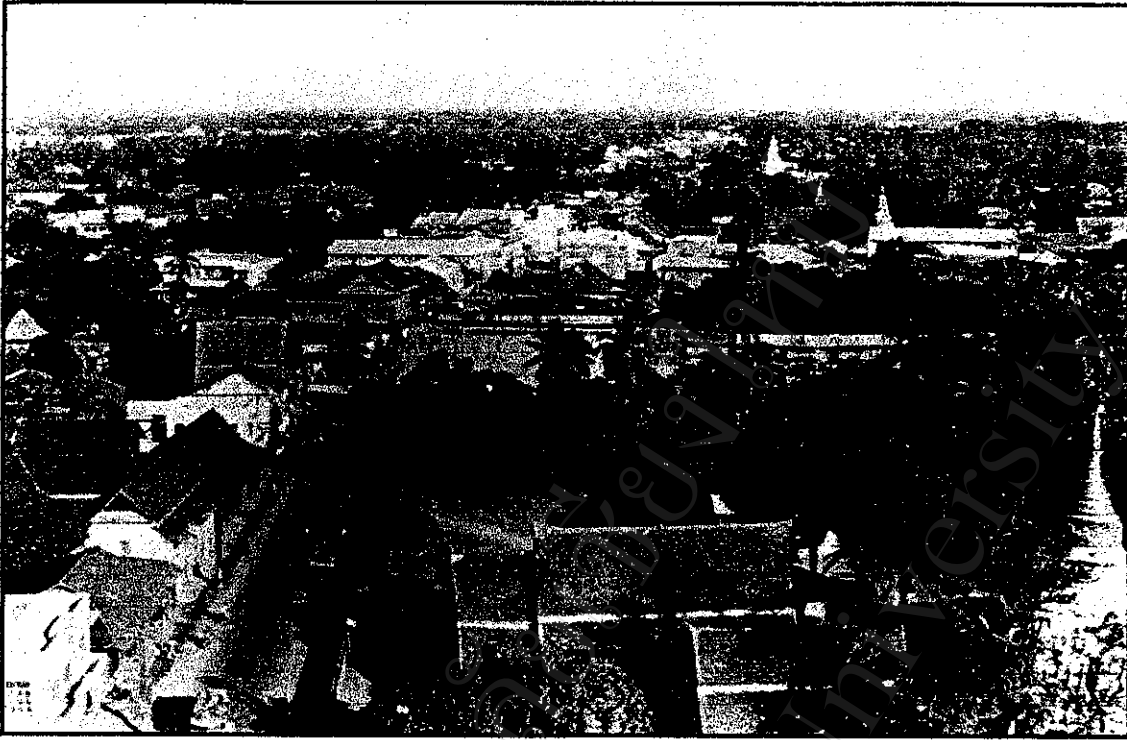
ในปัจจุบันถนนท่าแพยังคงเป็นย่านการค้าที่มีความสำคัญอยู่เช่นในอดีต แต่ความชัดเจนในเรื่องของย่านการค้าที่แบ่งเป็นสัญชาติต่าง ๆ ได้หมดไป สองฝั่งถนนท่าแพส่วนใหญ่ถูกสร้างเป็นอาคารพาณิชย์ สำหรับสินค้าที่จำหน่ายส่วนมากเป็นสินค้าประเภทของที่ระลึกหรือของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว รูปแบบของสินค้าที่วางขายอยู่ในแต่ละร้านก็จะไม่แตกต่างกันมากนัก สำหรับสถานบันเทิงที่เคยตั้งอยู่บนถนนท่าแพก็ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปทำธุรกิจประเภทอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

สภาพในอดีต

สมัยก่อนเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่สงบเงียบ ร่มรื่น คนต่างถิ่นหรือชาวต่างชาติก็มีจำนวนไม่มากมายเหมือนในสมัยนี้ บริเวณถนนท่าแพนี้ก็เช่นเดียวกัน เป็นถนนที่มีความสงบเงียบ ไม่มีกิจกรรมอะไรที่เด่น ๆ มากมายเหมือนในสมัยนี้ ความหนาแน่นของตัวอาคารต่าง ๆ บนถนนท่าแพเริ่มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากในช่วง 40 กว่าปีที่ผ่านมา ปัจจุบันบนถนนท่าแพจึงมีอาคารพาณิชย์ปลูกสร้างติดกันอย่างหนาแน่น

สมัยก่อนลักษณะของตัวอาคารที่สร้างอยู่ในบริเวณถนนท่าแพส่วนใหญ่เป็นห้องแถวไม้หรือเป็นอาคารไม้ ซึ่งมีทั้งแบบชั้นเดียวและแบบสองชั้น จะมีอาคารคอนกรีตสร้างอยู่บ้างก็เฉพาะในพื้นที่ของผู้ที่มีฐานะดีที่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนซึ่งมีอาชีพค้าขาย ส่วนชาวพื้นเมืองส่วนใหญ่ก็จะสร้างบ้านเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว หลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา รูปทรงของอาคารเป็นแบบพื้นเมือง มีรั้วไม้ไผ่ล้อมรอบตัวบ้าน

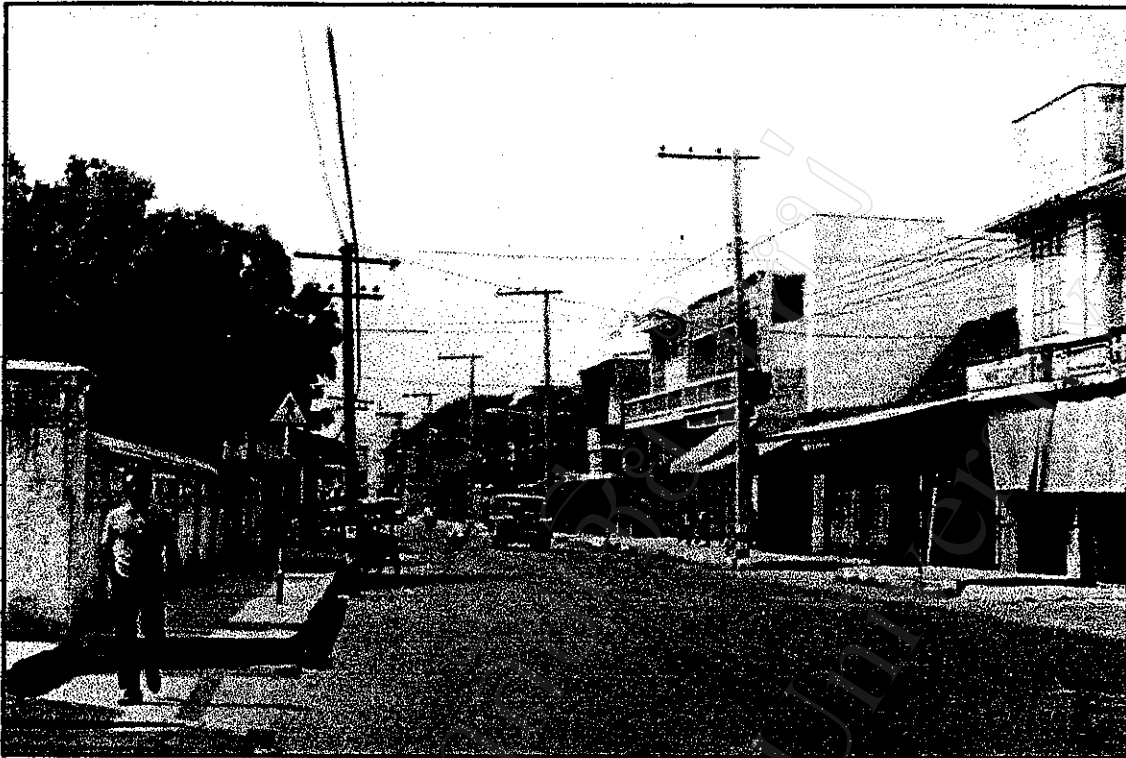
ในอดีตสภาพภูมิทัศน์ภายในตัวเมืองเชียงใหม่มีความสวยงามมาก มีการปลูกไม้ยืนต้นริมถนนสายหลัก ๆ ทั่วไป โดยเจ้าพระยาสุรสีห์วิศิษฐ์ศักดิ์ (เชย กัลยาณมิตร) ผู้เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลพายัพ (ข้าหลวงคุมหัวเขตภาคเหนือ โดยมีสำนักงานอยู่ที่เชียงใหม่) ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า "ข้าหลวงใหญ่" (เนื่องจากมีศักดิ์สูงกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้ปลูก (เริ่มประมาณปี พ.ศ. 2442) ซึ่งเจ้าพระยาสุรสีห์วิศิษฐ์ศักดิ์ ได้รับสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่ทรงได้แนวพระราชดำริมาจากสภาพภูมิทัศน์ของถนนในต่างประเทศที่มีความร่มรื่นจากพรรณไม้ยืนต้นชนิดต่าง ๆ ดังนั้นในบริเวณตัวเมืองเชียงใหม่จึงมีการปลูกต้นไม้ตามริมถนนต่าง ๆ ดังนี้คือ ตั้งแต่ประตูช้างเผือกถึงสี่แยกกลางเวียงปลูกต้นมะฮอกกานีกับต้นกะเบาเป็นแนวริมสองฝั่งถนน จากสี่แยกกลางเวียงถึงสี่แยกพุทธสถานก็ปลูกต้นมะฮอกกานีและต้นกะเบาเช่นเดียวกัน (พุทธสถานนี้สร้างมาได้ประมาณ 40 กว่าปี) บริเวณถนนเจริญประเทศถึงสำนักงานป่าไม้ปลูกต้นมะฮอกกานี และบริเวณถนนเจริญเมืองจากเชิงสะพาน

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายทางอากาศของถนนท่าแพบริเวณเหนือวัดบุพพาราม ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2496 อาคารที่เห็นในภาพมีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น

ภาพที่ 5 ภาพถ่ายจากบริเวณประตูท่าแพย้อนไปทางถนนท่าแพ ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2504 ซึ่งสมัยนั้นตัวอาคารมีความสูงไม่มาก และความรุ่งรังจากสายไฟและป้ายโฆษณา มีน้อย

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายบริเวณหน้าวัดบุพพารามเมื่อ พ.ศ. 2513 สมัยนั้นการเดินสายไฟฟ้าและสายโทรศัพท์แยกออกจากกัน ฝั่งซ้ายเป็นสายโทรศัพท์และฝั่งขวาเป็นสายไฟฟ้า

ภาพที่ 7 สภาพพื้นที่บริเวณสี่แยกอุปคุต ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2510 ซึ่งระบบการเดินรถยังสามารถสวนทางกันได้อยู่ ความรกของสายไฟฟ้าและป้ายโฆษณา มีน้อย

นบุรีรัฐไปจนถึงอำเภอสันกำแพงปลูกต้นจามจุรีตลอดเส้นทาง ซึ่งในปัจจุบันยังพอมีหลงเหลืออยู่บ้าง ส่วนถนนสายอื่น ๆ เช่นถนนเชียงใหม่-ลำพูนก็ปลูกต้นยาง บริเวณถนนสุเทพก็ปลูกต้นพะยอม เป็นต้น เนื่องจากในสมัยก่อนเมืองเชียงใหม่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ การปลูกต้นไม้ริมทางในสมัยนั้นจึงไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับสายไฟ ต่อมาในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 บ้านเมืองเริ่มมีความเจริญและขยายตัวมากขึ้น จึงได้มีการตัดต้นไม้ริมถนนสายต่าง ๆ ออกเพราะคิดว่าเป็นสิ่งกีดขวาง โดยเริ่มตัดในบริเวณถนนท่าแพออกก่อนเพื่อขยายถนนให้กว้างขึ้น ต่อจากนั้นก็มีการตัดต้นไม้ริมถนนสายต่าง ๆ ในเมืองเชียงใหม่ออก จนในปัจจุบันยังคงหลงเหลือต้นไม้ที่ปลูกในยุคหน้าน้อยมาก ที่พอจะเห็นได้ชัดเจนก็คือต้นยางบนถนนเชียงใหม่-ลำพูน กับต้นจามจุรีบนถนนเชียงใหม่-สันกำแพง

ในอดีตราว 40 ถึง 50 ปีก่อน ถนนท่าแพเป็นย่านการค้าที่คึกคักที่สุดของเมืองเชียงใหม่ มีความเจริญมากกว่าย่านอื่น ๆ และมีหลายชนชาติเข้ามาอาศัยอยู่ เช่น ชาวพม่า ไทยใหญ่ ชาวจีน และชาวอินเดีย สมัยก่อนหากมีสตางค์มาก ๆ ต้องการเดินซื้อของดี ๆ ก็มักจะไปซื้อกันที่ตลาดวโรรส ซึ่งแต่ก่อนเรียกกันว่าไปค้า (ไปตลาดท่าหน้า) ตลาดวโรรสในอดีตจึงเปรียบได้กับห้างสรรพสินค้าในสมัยนี้ โดยร้านที่มีชื่อเสียงมากในสมัยก่อนคือร้านอนุสาร

ถนนท่าแพนอกจากจะเป็นย่านสรรพสินค้าที่สำคัญในอดีตแล้ว ยังเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานบันเทิงต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์แห่งแรกของเมืองเชียงใหม่ เป็นต้น แต่เดิมนั้นถนนท่าแพมีโรงภาพยนตร์ตั้งอยู่ 2 แห่ง คือ โรงหนังตงกิก และโรงหนังตงเฮง ภาพยนตร์ในสมัยก่อนนั้นเป็นหนังเงียบ ก่อนที่จะเปิดฉายบริเวณหน้าโรงหนังก็จะมีแถววงบรรเลงโหมโรงเพื่อเรียกคนดู และในขณะที่หนังฉายก็จะย้ายวงเข้าไปเล่นภายในโรงหนังด้วย โรงหนังตงเฮงตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับวัดแสนผาง ด้านหลังของโรงหนังมีโรงยาผีนั่งไ่ว้ให้ชาวจีนมาสูบผี ซึ่งถูกยกเลิกไปในสมัยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม บริเวณถนนท่าแพส่วนมากจะเป็นร้านค้า มีกรมทางหลวงตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นสำนักทรัพย์สินกฤษฎีในปัจจุบัน นอกจากนี้ก็มีชาวพม่าตั้งร้านค้าอยู่ 4-5 แห่ง ถนนท่าแพเป็นย่านที่ผู้คนมักจะมาเดินเที่ยวชมสินค้ากันทั้งกลางวันและกลางคืน เพราะในช่วงกลางคืนมีไฟฟ้าจากบ้านเรือนและจากเสาไฟฟ้าริมถนนสว่างกว่าย่านอื่น ๆ ไฟฟ้าในเมืองเชียงใหม่มีมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ในช่วงเกิดสงครามนั้นเมืองเชียงใหม่ก็ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ยังพอมีพอกินอยู่กันได้สบาย ๆ ไม่อดอยาก ราคาสินค้าก็ไม่สูงขึ้นแต่อย่างใด เพียงแต่ต้องเข้าคิวกันซื้อ และซื้อได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ เช่น น้ำตาล ไม่ชิตไฟ และน้ำมันก๊าด เป็นต้น สินค้าที่ขาดแคลนก็จะเป็นสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างจังหวัด หากเป็นของกินต่าง ๆ ก็จะไม่ขาดแคลน เพราะสามารถผลิตขึ้นเองได้ภายในจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนเชียงใหม่ในอดีตมีจำนวนไม่

มากนัก จึงไม่ต้องแก่งแย่งปัจจัยสี่เพื่อการดำรงชีพ ดังนั้นสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงมีผลกระทบต่อเมืองเชียงใหม่ไม่มากนัก ยกเว้นในบริเวณจุดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เช่น บริเวณสถานีรถไฟ ซึ่งมักจะถูกทิ้งระเบิดให้ได้รับความเสียหาย

ส่วนพื้นที่ในบริเวณประตูท่าแพมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน เช่น ตัวกำแพงเมืองในอดีตมีลักษณะเป็นเพียงคันคูน้ำ คือเป็นเนินดินมีซากกำแพงอิฐเก่า ๆ ผุพัง และมีพืชพรรณต่าง ๆ ขึ้นปกคลุมอยู่เป็นจำนวนมาก พื้นที่โดยรอบก็ไม่มีความเจริญมากนัก บริเวณด้านข้างของประตูท่าแพจะเป็นคูเมืองยาว ต่อมาถูกปรับพื้นที่จนเปิดโล่งเพราะต้นไม้ถูกโค่นทิ้งเพื่อปรับสภาพพื้นที่ทำเป็นถนน ในปัจจุบันประตูเมืองและกำแพงเมืองได้ถูกก่อสร้างขึ้นใหม่เป็นรูปร่างที่ชัดเจน พื้นที่โดยรอบก็ถูกปรับปรุงสภาพให้ดีขึ้น สมัยก่อนบริเวณประตูท่าแพจะเปิดให้รถยนต์วิ่งผ่านไปมาได้ และในบริเวณลานประตูท่าแพเคยเป็นสนามเด็กเล่น มีลักษณะเป็นลานดินกว้างและจัดวางเครื่องเล่นของเด็ก ๆ ไว้ ในบางช่วงก็ถูกปรับปรุงให้เป็นสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ ต่อมามีการปรับเปลี่ยนพื้นที่บริเวณสนามเด็กเล่นเดิม และถมคูเมืองบางส่วนเพื่อสร้างเป็นลานเอนกประสงค์ประตูท่าแพขึ้น และมีการปิดกั้นไม่ให้รถยนต์วิ่งผ่านเข้าออก จะยกเว้นเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง หรือเทศกาลอื่น ๆ ที่มีการจัดขบวนแห่ ก็จะเปิดช่องทางให้รถที่ใช้ในขบวนแห่ต่าง ๆ สามารถวิ่งผ่านประตูท่าแพได้

สำหรับลักษณะรูปทรงของชุมชนประตูท่าแพในอดีตก็มีความแตกต่างจากปัจจุบัน ในช่วงที่มีผู้นิยมใช้รถยนต์กันไม่มากนักช่องประตูเดิมเป็นทางเดินเท้าแคบ ๆ เมื่อจำนวนรถยนต์ที่วิ่งผ่านมีมากขึ้นระยะห่างของช่องประตูจึงถูกขยายออกไป เฉพาะตัวชุมชนประตูได้รับการบูรณะหลายครั้ง ซึ่งในอดีตรูปแบบของชุมชนประตูท่าแพจะเหมือนกับชุมชนเมืองด้านอื่น ๆ แต่เมื่อมีการค้นพบภาพถ่ายโบราณของชุมชนประตูเมืองเชียงใหม่ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของชุมชนประตูท่าแพให้มีความใกล้เคียงกับรูปแบบของชุมชนประตูเมืองเดิมที่พบจากภาพถ่าย สำหรับถนนรอบตัวเมืองที่สร้างขนานไปกับคูเมืองนั้นในอดีตมีชื่อเรียกกันว่าถนนเปลี่ยว เพราะนาน ๆ จึงจะมีคนเดินหรือที่รถจักรยานผ่าน ในสมัยก่อนความเจริญจะหนาแน่นอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับประตูเมืองด้านต่าง ๆ โดยจะเป็นย่านการค้าคือเป็นที่ตั้งของตลาดต่าง ๆ เช่น ตลาดประตูช้างเผือก ตลาดประตูเชียงใหม่ เป็นต้น

แนวกำแพงเมืองของประตูท่าแพนั้นเป็นแนวกำแพงเมืองชั้นใน จะมีแนวกำแพงดินอีกชั้นหนึ่งซึ่งเป็นแนวกำแพงเมืองชั้นนอก ผู้ที่อยู่อาศัยด้านนอกแนวกำแพงดินในสมัยก่อนจะถือว่าอยู่นอกเมือง ถ้าอยู่ด้านในก็จะถือว่าอยู่ในเมือง แนวกำแพงเมืองชั้นนอกนี้จะอยู่ติดกับแนวคลองแม่ข่า ซึ่งคลองแม่ข่าในอดีตนั้นสามารถใช้ประโยชน์ได้ และมีผู้คนได้รับประโยชน์จากคลองแม่ข่า

เป็นจำนวนมาก สมัยก่อนผู้คนสามารถจับปลาในคลองแม่ข่าได้ สามารถใช้น้ำในคลองแม่ข่าอาบน้ำชำระร่างกายหรือใช้ในการซักล้างสิ่งต่าง ๆ เพราะน้ำมีความใสสะอาดและมีกลิ่นหอมที่แสดงความบริสุทธิ์ของน้ำ ส่วนปริมาณน้ำก็มีมากเกือบตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนสายน้ำในคลองแม่ข่าจะไหลเชี่ยวมากแต่น้ำก็ไม่น่าจะล้นตลิ่งขึ้นมา มีเป็นบางช่วงที่น้ำในคลองแห้งไปบ้าง ซึ่งจะมีชาวบ้านใช้มูลดินกันเป็นคันขึ้นมาขวางคลองเอาไว้เพื่อจับปลา ในอดีตนั้นคลองแม่ข่ามีการใช้เรือเป็นพาหนะอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนัก เพราะการใช้ประโยชน์จากคลองแม่ข่าส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการดำรงชีพ ไม่ได้ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญแต่อย่างใด

ในสมัยก่อนเมืองเชียงใหม่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ น้ำมักจะท่วมเมืองเชียงใหม่ทุกปี และท่วมอย่างรุนแรงเป็นบริเวณกว้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำในปีนั้น ๆ ด้วย ถ้ามีฝนตกชุกทางด้านทิศเหนือคือตกในเขตอำเภอแม่แตง อำเภอแมริม แม่น้ำปิงก็จะขึ้นสูงและจะเอ่อล้นขึ้นมาทั้งสองฝั่ง หากมีฝนตกชุกทางด้านทิศตะวันออกคือตกในเขตอำเภอดอยสะเก็ด น้ำก็จะไหลป่าเข้ามาทางถนนเจริญเมืองและท่วมพื้นที่บริเวณสถานีรถไฟ หากมีฝนตกชุกทั้งทางทิศเหนือและทิศตะวันออก น้ำก็จะไหลป่าเข้ามาท่วมพื้นที่ในตัวเมืองเชียงใหม่อย่างรุนแรงจนทั่วไปหมด ต่อมาเมื่อมีการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำขึ้น คือเขื่อนแม่งัดและเขื่อนแม่งวง เมืองเชียงใหม่จึงไม่ค่อยประสบกับปัญหาน้ำท่วมมากเหมือนในอดีต

ในช่วงฤดูแล้งเมื่อปริมาณน้ำในแม่น้ำปิงลดน้อยลง จะมีสันทรายเกิดขึ้นเป็นเกาะในบริเวณกลางแม่น้ำ คนที่ปลูกบ้านอยู่ริมแม่น้ำปิงก็จะไปทำสวนปลูกพืช เช่น มันแกว ถั่วลิสง และดอกไม้ชนิดต่าง ๆ ไว้บนเกาะกลางแม่น้ำ จนถึงฤดูน้ำหลากพืชที่ปลูกไว้ก็จะถูกน้ำพัดพาไป สมัยก่อนจะมีไม้ซุงไหลผ่านเมืองเชียงใหม่เนื่องจากการขนส่งไม้ซุงทำโดยการล่องลงมาตามแม่น้ำปิง ต่อมาเมื่อถนนหนทางดีขึ้นก็เปลี่ยนมาใช้ในการขนส่งทางรถยนต์ เพราะมีความสะดวกรวดเร็วและแน่นอนกว่า ไม่มีไม้ซุงเหลือตกค้างอยู่ตามลำน้ำในบริเวณที่แม่น้ำตื้นเขิน

ในอดีตพื้นที่ริมแม่น้ำปิงในช่วงที่ไหลผ่านตัวเมืองเชียงใหม่บางช่วงจะมีหาดทรายขาวและบางช่วงก็มีแนวต้นไทรปลูกไว้เป็นระยะ ๆ มีความร่มรื่นสวยงาม สมัยก่อนการป้องกันดินริมแม่น้ำพังหลายทำโดยการนำเสาไม้มาปักกันเป็นแนวและปลูกต้นไทรไว้เป็นระยะ ๆ ต่อมาได้มีการโค่นต้นไทรลงและปลูกต้นหางนกยูงฝรั่งขึ้นแทน สมัยนี้ริมแม่น้ำปิงจึงไม่มีต้นไทรหลงเหลือให้เห็นอยู่อีก ทำให้ขาดความร่มรื่นไปมาก ในอดีตการข้ามแม่น้ำปิงซึ่งมีความกว้างมากส่วนใหญ่จะข้ามโดยใช้เรือจ้าง เพราะสะพานที่ใช้ข้ามมีเพียงสะพานเดียว เป็นสะพานไม้ไผ่ที่เรียกว่าไม้บงหรือไม้ขางนำมาทาบสานกันเป็นแผ่นโดยจะทำขึ้นใหม่ทุก ๆ ปี สะพานนี้ตั้งอยู่บริเวณตลาดต้นลำไยเรียกกันว่าข้าวแตะ และในปัจจุบันได้สร้างเป็นสะพานคอนกรีตขึ้น คือสะพานจันสมอนุสรณ์

บริเวณริมแม่น้ำปิงในอดีตมีผู้คนตั้งบ้านเรือนกันอยู่ประปรายไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน แต่เดิมนั้นการข้ามแม่น้ำปิงจะใช้การพายเรือข้ามเป็นหลัก ต่อมามีมิชชันนารีสร้างสะพานไม้ข้ามแม่น้ำปิงขึ้น ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำแห่งแรกของจังหวัดเชียงใหม่ (สร้างขึ้นในบริเวณสะพานจันสมอนุสรณ์) ซึ่งสะพานนี้ได้ถูกซุงที่ล่องมาตามแม่น้ำชนจนพังเสียหายไป จึงได้รื้อสะพานเดิมนี้ออกและสร้างเป็นสะพานไม้สักขึ้นในบริเวณสะพานนวรัฐ ต่อมาก็ได้ถูกซุงชนจนพังไปอีกเช่นกัน ในขณะนั้นเป็นช่วงที่การสร้างทางรถไฟมายังจังหวัดเชียงใหม่เสร็จลงพอดี ได้มีการสร้างสะพานเหล็กขึ้นแทนสะพานไม้สักที่ถูกซุงชนเสียหาย และใน พ.ศ. 2498 ได้มีการสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กเพิ่มขึ้น 1 แห่ง คือสะพานนครพิงค์ ที่ใช้กันจนถึงทุกวันนี้ ส่วนสะพานนวรัฐเดิมที่เป็นโครงเหล็กหรือขัวเหล็กนั้น ได้ถูกรื้อถอนไปเมื่อปี พ.ศ. 2508 เนื่องจากเห็นว่าสะพานเหล็กเดิมนี้มีความคับแคบ ไม่สามารถรองรับปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นได้ (รถยนต์เริ่มมีมากขึ้นในช่วงราว ๆ หลังสงครามโลก ประมาณ พ.ศ. 2496) จึงสร้างเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กขึ้นมาใช้แทนในปี พ.ศ. 2509 เริ่มเปิดใช้งานเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2510 (สร้างเสร็จพร้อมกับสะพานเม็งราย) และใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนสะพานเหล็กที่รื้อถอนออกไปนั้น ปัจจุบันถูกนำกลับมาสร้างไว้บริเวณด้านหน้าที่ทำการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสาขาเชียงใหม่

สำหรับการเดินทางติดต่อกับทางกรุงเทพฯ ในอดีตนั้นจะใช้เรือล่องไปตามแม่น้ำปิง เพราะมีความสะดวกและรวดเร็วที่สุดในยุคนั้น เส้นทางที่ใช้ในการลำเลียงสินค้าจากตัวเมืองไปลงเรือที่แม่น้ำปิงจะใช้ถนนท่าแพเป็นเส้นทางหลัก เรือที่นิยมใช้กันมากในอดีตคือเรือหางแมงป่อง การเดินทางขาลงจากเชียงใหม่ไปกรุงเทพฯ จะสะดวกกว่าขาขึ้น เพราะเรือจะแล่นไปตามกระแสน้ำ โดยใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 2 สัปดาห์ก็จะถึงกรุงเทพฯ ส่วนการเดินทางขาขึ้นมาจากกรุงเทพฯ จะใช้เวลานานกว่านั้นมาก คือประมาณเดือนครึ่งถึงสองเดือนเพราะเรือจะต้องแล่นทวนกระแสน้ำขึ้นมา

การเดินทางในสมัยก่อนถ้าอยู่ในตัวเมืองส่วนมากจะใช้การเดินทางเท้าหรือใช้รถจักรยาน ถ้ามีฐานะดีก็จะขึ้นรถสามล้อถีบ หรือขึ้นรถเจ๊ก (รถลากรับจ้าง) รถม้าก็มีอยู่บ้างที่บริเวณสี่แยกอุปคุตแต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวก็จะพบการใช้เกวียนนำผลผลิตมาส่งในตัวเมือง สาเหตุที่คนในสมัยก่อนนิยมการเดินทางที่สุดอาจเป็นเพราะสภาพภูมิประเทศในอดีตมีความร่มรื่นไม่ร้อนมากเหมือนในปัจจุบันนี้ การเดินไปยังที่ต่าง ๆ ในเมืองก็สามารถทำได้สบาย ๆ เมื่อเหนื่อยก็หลบเข้าพักได้ร่มไม้ได้ และยังมีน้ำดื่มใส่หม้อน้ำตั้งไว้ให้ดื่มได้อยู่ตามหน้าบ้านต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ มลพิษทางอากาศก็ไม่มีเพราะในสมัยก่อนนั้นมีรถยนต์ไม่มากเหมือนในปัจจุบัน การ

เดินทางไปที่ต่างอำเภอก็จะขึ้นรถโดยสารไป โดยมีจุดศูนย์รวมของรถโดยสารอยู่ที่ตลาดต้นลำไย คนสมัยก่อนนั้นมักจะไม่ค่อยไปเที่ยวที่ไหนกันมากนักเพราะไม่มีรถยนต์พาไปสะดวกสบายเหมือนในสมัยนี้ โดยเฉพาะผู้หญิงจะไปเที่ยวที่ไหนได้ก็ต่อเมื่อติดตามหมู่ญาติผู้ใหญ่ไป จะไปตามลำพังคนเดียวไม่ได้ ไม่เหมือนสมัยนี้ที่ผู้หญิงมีอิสระมากขึ้น

สิ่งที่ควรอนุรักษ์

บริเวณถนนท่าแพมีสิ่งที่ควรอนุรักษ์ไว้คือพื้นที่บริเวณประตูท่าแพและแนวกำแพงเมืองเก่า เพราะประตูท่าแพเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากในอดีตใช้เป็นเส้นทางเข้าสู่ตัวเมืองที่สำคัญมากเส้นทางหนึ่ง จึงควรอนุรักษ์ไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาเพื่อเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่

สำหรับวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนถนนท่าแพก็เป็นสถานที่สำคัญที่ควรได้รับการอนุรักษ์ไว้ เช่น วัดแสนฝางซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ วัดเซตวัน วัดมหาวัน และวัดบุพพาราม โดยเฉพาะวัดบุพพารามนี้เป็นวัดที่มีความโดดเด่นมากในสมัยก่อน เพราะเป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นมานานมากแล้ว และมีพระบรมสารีริกธาตุประดิษฐานอยู่

นอกจากนี้ตัวอาคารสมัยเก่าที่ตั้งอยู่บริเวณย่านการค้าที่สำคัญในอดีตก็เป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ไว้เช่นกัน เพราะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม เช่น อาคารเก่าที่เดิมเคยเป็นร้านดารา และอาคารเก่าที่เคยเป็นร้าน ส.การคำ เป็นต้น ซึ่งการอนุรักษ์นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับเจ้าของสถานที่ว่าจะเห็นคุณค่าของอาคารเก่าที่ตนเป็นเจ้าของอยู่หรือไม่ ถ้าเจ้าของอาคารไม่เห็นคุณค่าก็เป็นการลำบากที่จะอนุรักษ์อาคารเหล่านี้ไว้

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่บริเวณถนนเจริญเมือง

ถนนเจริญเมืองเป็นถนนที่สร้างขึ้นมานานแล้วเช่นกัน แต่เดิมนั้นเป็นถนนดินแฉับ ๆ ที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจรจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปยังอำเภอสันกำแพง ความเจริญบนถนนสายนี้เริ่มเกิดขึ้นหลังจากเริ่มมีการเปิดใช้สถานีรถไฟเชียงใหม่ เพราะได้มีการปรับปรุงสภาพถนนให้ดีขึ้นเพื่อใช้เป็นเส้นทางหลักจากตัวเมืองไปสู่สถานีรถไฟ จากการสำรวจพื้นที่บริเวณถนนเจริญเมืองไม่พบเห็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งอยู่ เนื่องจากความเจริญบนถนนเจริญเมืองเริ่มเกิดขึ้นเมื่อประมาณ 80 กว่าปีมานี้เอง ซึ่งนับว่าช้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับความเจริญที่เกิดขึ้นในบริเวณถนนราชดำเนินและถนนท่าแพ สถานที่สำคัญบนถนนเจริญเมืองได้แก่บริเวณสถานีรถไฟ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาบนถนนเส้นนี้

ในปัจจุบันถนนเจริญเมืองเป็นย่านธุรกิจการค้าที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ มีอาคารพาณิชย์สร้างอยู่อย่างหนาแน่น และมีการประกอบธุรกิจการค้าที่หลากหลายรูปแบบ แต่ที่พบเห็นเป็นจำนวนมากได้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวกับการประดับตกแต่งรถยนต์ ตู้ซ่อมและจำหน่ายอะไหล่รถยนต์ และร้านค้าวัสดุก่อสร้าง

ย่านสำคัญ

ในอดีตย่านสำคัญบริเวณถนนเจริญเมืองจะอยู่ที่บริเวณบ้านสันป่าข่อย ซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ติดกับริมแม่น้ำปิงบริเวณใกล้กับสะพานนวรัฐ เป็นแหล่งชุมชนที่ขยายตัวออกมาจากตัวเมืองในช่วงแรก ๆ ต่อมาเมื่อมีการเปิดใช้ทางรถไฟในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2464 ความเจริญได้เริ่มเกิดขึ้นบริเวณที่ตั้งของสถานีรถไฟ แต่เดิมบริเวณสถานีรถไฟนี้เรียกกันที่บ้านปลายรางเพราะสุดเขตของรางรถไฟในบริเวณนั้น สำหรับพื้นที่ต่อเนื่องจากสถานีรถไฟออกไปทางอำเภอสันกำแพงมีความเจริญค่อนข้างน้อย ซึ่งความเจริญที่พบเห็นในปัจจุบันเกิดขึ้นในยุคหลัง ๆ

สำหรับสถานบันเทิงบนถนนเจริญเมืองนั้น ในอดีตเคยมีโรงพยาบาลตั้งอยู่บริเวณริมถนน โดยอยู่ด้านตรงข้ามกับซอยเข้าโรงพยาบาลหมอวงศ์ คนทั่วไปจะเรียกกันว่าโรงหนังชินทัศนีย์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงเวลาหนึ่งก่อนที่จะเลิกกิจการไป ปัจจุบันบริเวณที่เคยเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลแห่งนี้ได้ถูกก่อสร้างเป็นที่ทำการของธนาคารนครหลวงไทย

สภาพในอดีต

ความเจริญของถนนเจริญเมืองในอดีตจะเริ่มจากบริเวณตลาดสันป่าข่อยและมีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบริเวณนั้น ส่วนมากบริเวณบ้านสันป่าข่อยนี้จะมีการค้าขายวัสดุก่อสร้างประเภทต่าง ๆ พื้นที่ต่อจากตลาดสันป่าข่อยไปทางอำเภอสันกำแพงก็จะเป็นทุ่งนาที่มีบริเวณติดต่อกันกว้างขวาง หรือไม่ก็เป็นสวนผักของชาวจีน มีการทำสวนอยู่บ้างแต่ก็ไม่มากนัก ลักษณะของที่พักอาศัยส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ปลูกอยู่ห่าง ๆ กัน หรือไม่ก็ปลูกเป็นห้องแถวแบบชาวจีน สมัยก่อนบริเวณถนนเจริญเมืองนี้จัดได้ว่าเป็นพื้นที่เปลี่ยว เมื่อมีสถานีรถไฟเกิดขึ้นความเจริญก็เริ่มขยายตัวออกมาที่บริเวณสถานีรถไฟ โรงไฟฟ้าแห่งแรกของเมืองเชียงใหม่ซึ่งใช้เครื่องยนต์ดีเซลเป็นแหล่งกำเนิดไฟฟ้าก็ตั้งอยู่ในบริเวณสถานีรถไฟนี้ ต่อมาความเจริญได้แผ่ขยายวงกว้างออกไปจากบริเวณสถานีรถไฟ และมีการขยายตัวออกมาจากบ้านสันป่าข่อยจนเข้ามาบรรจบกันอย่างหนาแน่นเช่นในปัจจุบัน

สมัยก่อนการจะขึ้นรถไฟจะไปโดยรถม้า รถเจ๊ก หรือรถสามล้อพวงข้าง เมื่อมีรถไฟเกิดขึ้นการเดินทางโดยทางน้ำก็เสื่อมความนิยมลง ทั้งนี้เพราะการเดินทางโดยรถไฟมีความ

สะดวกสบายและรวดเร็วกว่ากันมาก ในบริเวณสถานีรถไฟก็จะมีหมู่บ้านคนตั้งอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สมัยก่อนนั้นคนที่พักอาศัยต่อจากสถานีรถไฟออกไปทางอำเภอสันกำแพงจะถูกเรียกว่าเป็นคนบ้านนอก คือเป็นคนที่พักอาศัยอยู่นอกเมือง ถ้าอยู่ในบริเวณบ้านบวกรอกเข้ามาทางตัวเมืองจึงจะเรียกว่าเป็นคนในเมือง สมัยก่อนจะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ก็จะนิยมไปทางรถไฟกัน ไม่มีผู้ใดที่เดินทางโดยรถยนต์ไปกรุงเทพฯ ต่อมาเมื่อสภาพถนนมีการพัฒนาดีขึ้นการเดินทางไปกรุงเทพฯ ก็มีผู้นิยมใช้รถยนต์กันเพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากการใช้เส้นทางถนนสายเชียงใหม่ - ลำพูน ผ่านไปทางอำเภอป่าซาง อำเภอเถิน เพื่อเดินทางต่อไปยังกรุงเทพฯ สภาพสองฝั่งถนนก็มีความสวยงามร่มรื่น ส่วนรถยนต์ก็มีจำนวนไม่มากมายเหมือนในสมัยนี้ ต่อมาเมื่อมีการตัดถนนสายเชียงใหม่ - ลำปางขึ้นความนิยมในการใช้เส้นทางเดิมก็ลดน้อยลงไป และมีความนิยมใช้ถนนสายเชียงใหม่ - ลำปางกันเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นถนนที่ตัดตรงสู่จังหวัดลำปาง ทั้งสภาพของผิวถนนดีกว่าและมีช่องทางที่กว้างขวาง ไม่แคบเหมือนกับถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการขับรถยนต์

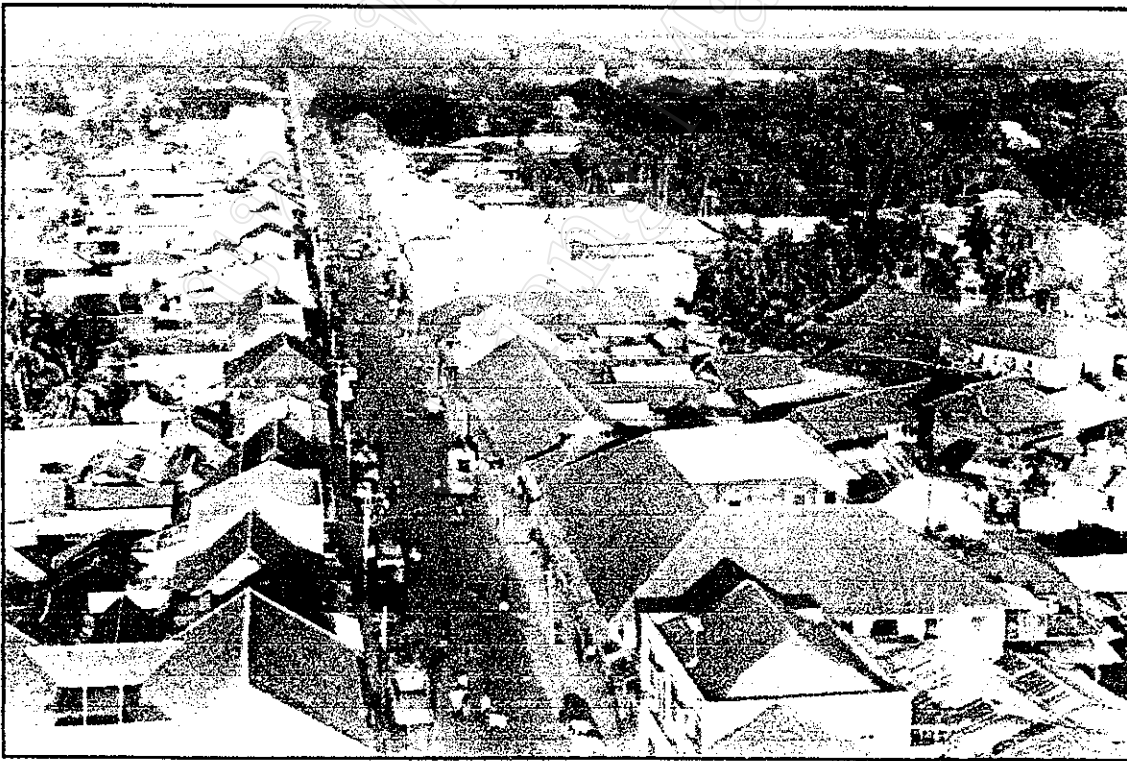
ความสวยงามของถนนเจริญเมืองในสมัยก่อนอยู่ที่ความร่มรื่น เพราะมีต้นจามจุรีขนาดใหญ่ขึ้นปกคลุมอยู่เป็นจำนวนมากตลอดแนวสองฝั่งถนน บริเวณนี้ไม่มีสิ่งที่สวยงามโดดเด่นเลยนอกจากไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ อาคารที่สร้างในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวได้ดูสูงตั้งอยู่ห่าง ๆ กัน ในสมัยก่อนไม่ค่อยมีการวางสินค้าขายหน้าบ้าน ส่วนใหญ่จะมีแม่ค้าหาบเร่ผ่านไปมาใครต้องการสินค้าก็จะเรียกแม่ค้าเข้ามาซื้อ ผิดกับสมัยนี้ที่เปลี่ยนมาเป็นการวางขายสินค้าอยู่ในบ้านแล้วรอให้ลูกค้าจอดรถลงมาซื้อ ต่อมาเมื่อถนนเจริญเมืองมีความเจริญขยายตัวมากขึ้น ต้นจามจุรีขนาดใหญ่จึงถูกโค่นทิ้งไปเพราะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่เกะกะกีดขวางความเจริญ ปัจจุบันบริเวณถนนเจริญเมืองจึงขาดความร่มรื่นจากไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ไปอย่างน่าเสียดาย

สิ่งที่ควรอนุรักษ์

เนื่องจากถนนเจริญเมืองเป็นย่านที่มีความเจริญเกิดขึ้นในช่วงหลัง ๆ จึงไม่พบเห็นสถานที่สำคัญ ๆ หรืออาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ในบริเวณถนนเจริญเมืองยังเป็นย่านธุรกิจการค้าสำคัญ จึงมีอาคารพาณิชย์ปลูกสร้างกันอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้ไม่ค่อยพบเห็นทัศนียภาพการในพื้นที่บริเวณนี้ จะมีก็เพียงอาคารเก่าบางแห่งที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ซึ่งส่วนใหญ่มักถูกอาคารพาณิชย์สมัยใหม่สร้างขึ้นบดบังหรือข่มความสวยงาม จึงควรที่จะอนุรักษ์อาคารเก่าที่ยังพอมีหลงเหลืออยู่เหล่านั้นไว้ และควรฟื้นคืนสภาพความร่มรื่นที่เคยมีมาในอดีตให้กลับคืนมาสู่พื้นที่ทั้งสองฝั่งของถนนเจริญเมืองอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์จากพืชพรรณให้เป็นสิ่งบดบังปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนถนนเจริญเมืองได้อีกประการหนึ่งด้วย

ภาพที่ 8 ภาพถ่ายทางอากาศของถนนเจริญเมืองเมื่อ พ.ศ. 2512 เป็นช่วงที่มีอาคารพาณิชย์ก่อสร้างขึ้นมากแล้ว ต้นจามจุรีขนาดใหญ่ได้ถูกโค่นทิ้งไปเกือบหมด

ภาพที่ 9 สภาพถนนเจริญเมืองเมื่อ พ.ศ. 2510 จะสังเกตเห็นได้ว่าสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ในสมัยนั้นยังมีรูปทรงหลังคาเป็นแบบหน้าจั่วอยู่

ภาพที่ 10 ภาพถ่ายบริเวณหน้าตลาดสันป่าช้อยเมื่อ พ.ศ. 2495 สมัยนั้นอาคารมีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น ถนนเจริญเมืองก็ยังไม่ถูกขยายออกไปจนกว้างเช่นในปัจจุบัน

ภาพที่ 11 สภาพพื้นที่บริเวณบ้านสันป่าช้อยเมื่อ พ.ศ. 2510 พบว่ามีตัวอาคารที่สูงกว่า 2 ชั้นเกิดขึ้นแล้ว แต่ความรุงรังของสายไฟฟ้าและป้ายโฆษณา ยังมีน้อย

ภาคผนวก ข
ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม

รายชื่อนักวิชาการผู้ให้ข้อมูล

1. อาจารย์สุพล ปวราจารย์	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
2. อาจารย์ภาณุมาศ ภักดี	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
3. อาจารย์อิศรา กันแดง	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
4. อาจารย์พงษ์สิน ทวีเพชร	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ
5. อาจารย์กรรณา รักษาวิณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. อาจารย์อุจน์ทิพย์ ศรีสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. อาจารย์สถาปนา กิตติกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. อาจารย์ณัฐกานต์ ชมภูเทพ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. อาจารย์ลักษณะ สัมมานิธิ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
10. อาจารย์จรัสพิมพ์ บุญญานันท์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

รายชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ข้อมูล

1. นายวิทยา ไชยสาร	หัวหน้าแขวงนครพิงค์
2. นายรังสิมันต์ บุญยปรรรณานนท์	หัวหน้าแขวงศรีวิชัย
3. นายเจษฎา พงศธรบริรักษ์	หัวหน้าแขวงเม็งราย
4. นายชลอ บุญทอง	หัวหน้าแขวงกาวิละ
5. นายสหวัดฒน์ แน่นหนา	ผู้อำนวยการสำนักงานโบราณคดีฯ
6. นายอิสเรศ ภูศาลา	รองผู้อำนวยการ ททท. เชียงใหม่
7. นายทัน สร้อยศักดิ์	วิศวกรโยธา 7 สำนักผังเมืองเชียงใหม่
8. นายมานุพันธ์ พวงพลับ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6
9. นายสถาพร วงศ์ลือเกียรติ	หัวหน้างานสถาปัตยกรรม 2
10. นายสุรพล ไชยคำห้ำ	นายช่างโยธา 5

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณค่าของทัศนียภาพ และแนวทางการแก้ไข
ปัญหามลพิษในพื้นที่ตัวอย่าง

1. พื้นที่บริเวณหน้าวัดพระสิงห์

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
ที่ควรอนุรักษ์บริเวณวัดพระสิงห์

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัดพระสิงห์	111	92.5	91	91.0	10	100.0	10	100.0
ทิวทัศน์ของดอยสุเทพ	27	22.5	19	19.0	6	60.0	2	20.0
พืชพรรณ	7	5.8	2	2.0	2	20.0	3	30.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
ที่เป็นมลพิษบริเวณหน้าวัดพระสิงห์

สิ่งที่เป็นมลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบบสาธารณูปโภค	91	75.8	71	71.0	10	100.0	10	100.0
การจอดรถไม่เป็นระเบียบ	86	71.7	77	77.0	5	50.0	4	40.0
ป้ายโฆษณา	85	70.8	65	65.0	10	100.0	10	100.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	27	22.5	21	21.0	3	30.0	3	30.0
ความแออัดของสิ่งปลูกสร้าง	22	18.3	17	17.0	2	20.0	3	30.0
สภาพถนนและทางเท้า	15	12.5	6	6.0	4	40.0	5	50.0
หาบเร่แผงลอย	8	6.7	5	5.0	2	20.0	1	10.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไข
ปัญหาหมักหมมบริเวณวัดพระสิงห์

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบการจอดรถ	76	63.3	68	68.0	3	30.0	5	50.0
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	74	61.7	54	54.0	10	100.0	10	100.0
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	74	61.7	54	54.0	10	100.0	10	100.0
ดูแลรักษาพืชพรรณ	41	34.2	31	31.0	6	60.0	4	40.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	14	11.7	6	6.0	4	40.0	4	40.0
จัดระเบียบหาบเร่งแผงลอย	7	5.8	4	4.0	2	20.0	1	10.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ทัศนียภาพบริเวณหน้าวัดพระสิงห์

- การปรับปรุงทัศนียภาพก่อให้เกิดความสวยงามและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเกิดความสวยงามเป็นธรรมชาติเหมือนในชนบท และคงไว้ซึ่งความสวยงามแบบดั้งเดิม เหมาะสมกับบริเวณวัดซึ่งเป็นสถานที่ที่ต้องการความสงบ การแก้ไขในลักษณะนี้เป็นนามธรรมมานานแล้ว ควรรีบดำเนินการให้เป็นรูปธรรมเพราะจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยว
- สำหรับการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ควรสอบถามความต้องการของคนในพื้นที่ด้วย โดยมีการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเจ้าของกิจการร้านค้าต่าง ๆ
- ควรจัดให้มีทางสำหรับจักรยานและรถจักรยานให้ใช้จักรยานกันมากขึ้น ควรเพิ่มป้ายบอกทางหรือแผนที่เส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยว ควรจัดวางถังขยะเพิ่มเติมให้เพียงพอ ควรคิดถึงเรื่องโคมไฟแสงสว่างเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อคนเดินเท้าในช่วงกลางคืน
- ต้นไม้ที่ปลูกควรเลือกชนิดที่มีความสูงไม่มาก เป็นชนิดที่ไม่ผลัดใบ และเป็นพรรณไม้ท้องถิ่น หากปลูกไว้หน้าบ้านใครก็ควรออกข้อบังคับให้บ้านนั้นเป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษาต้นไม้
- ควรคำนึงถึงมุมมองที่เปิดไปสู่ดอยสุเทพฯ
- ควรมีข้อกำหนดในการวางของขายหรือการตั้งหาบเร่งแผงลอย
- ควรจัดระบบขนส่งมวลชนภายในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมเพื่อลดปัญหาจากการใช้รถยนต์ส่วนตัว และการจอดรถริมถนน

- การเดินสายไฟลงใต้ดินสามารถทำได้ เพราะบริเวณใต้ฟุตบอลเป็นท่อขนาดใหญ่ สามารถเดินสายไฟในท่อนั้นได้ งบประมาณก็ไม่สูงมาก เรื่องความปลอดภัยก็ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะสายไฟที่ใช้มีความแข็งแรง หุ้มด้วยฉนวน 3 ชั้นและเดินในท่ออีก 1 ชั้น ที่จริงตามถนนทั่วไป ส่วนมากก็มีการเดินสายไฟลงในท่อกันอยู่แล้ว ส่วนสายโทรศัพท์ก็สามารถนำลงใต้ดินได้ไม่ยาก และการเดินสายโทรศัพท์จะทำให้เรียบร้อยก็สามารถทำได้เพราะสามารถลดจำนวนสายลงไม่ต้องเดินพันกันยุ่งเหยิงเช่นในปัจจุบัน โดยให้สายเคเบิลที่มีจำนวนคู่สายมาก ๆ ในเส้นเดียว

- การปรับปรุงภูมิทัศน์ควรใช้ผังเมืองเป็นหลักในการพิจารณา ควรมีผังเมืองเฉพาะเพื่อกำหนดระยะเปิดด้านหน้าของตัวอาคารต่าง ๆ ที่สร้างอยู่ริมถนน ควรมีการปฏิรูประบบการวางผังเมืองใหม่

- อาคารด้านข้างริมสองฝั่งถนนควรมีแนวทางในการจัดการที่ดี เพราะพื้นที่ต้องมีการรองรับการให้ประโยชน์จากชุมชน ควรคำนึงถึงเรื่องเศรษฐกิจเพราะการจอดรถมีความจำเป็น

- ควรออกเทศบัญญัติไม่อนุญาตให้มีการสร้างอาคารสูงเพิ่มขึ้นอีก

- ควรปรับปรุงทางเท้าให้เหมาะสมกับการใช้งานของคนพิการโดยปรับระดับให้มีความเรียบเสมอกันและขยายความกว้างของทางเท้าเพิ่มขึ้น

- ถนนบริเวณนี้ควรขยายออกเพื่อรองรับกิจกรรม

- ควรจัดพื้นที่จอดรถให้เป็นสัดส่วน และห้ามจอดรถในบริเวณนี้

- การแก้ไขทำได้ยากเพราะสิ่งปลูกสร้างเป็นโครงสร้างที่มีรากฐานมั่นคง และบริเวณนี้ได้เกิดเป็นชุมชนย่านธุรกิจการค้าขึ้นมาแล้ว พื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจการค้าถ้าเปลี่ยนแปลงไปมากจะทำให้ผู้อยู่อาศัยเดือดร้อน

- จากภาพเห็นเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะย้อนกลับสู่ยุคสมัยก่อน จึงคิดว่าไม่น่าจะเป็นไปได้เพราะสภาพสังคมไม่เหมือนเดิม

- การห้ามจอดรถคงทำได้ยากยกเว้นจะห้ามรถยนต์เข้าสู่พื้นที่ในบริเวณนี้ ควรคำนึงถึงเรื่องผลกระทบต่อการค้าขายในเรื่องการห้ามจอดรถ

- การปลูกต้นไม้ทำได้ยากเพราะถนนและทางเท้าแคบ ต้นไม้ที่ปลูกจะอยู่ชิดกับตัวอาคารมากเกินไป นักธุรกิจยอมไม่ต้องการให้มีต้นไม้มาบังหน้าร้านของตน ไม่ควรปลูกต้นไม้ให้มีจำนวนมากจนเกินไปเพราะเทศบาลปลูกแล้วไม่ค่อยดูแลหรือมีการดูแลที่ผิดวิธี เช่น การตัดแต่งกิ่งโดยไม่คำนึงถึงความสวยงาม ต่อไปต้นไม้จะสูงขึ้นจนบดบังโบราณสถาน ต้นไม้ที่ปลูกจะเจริญเติบโตได้จริงหรือไม่ การนำสายไฟลงใต้ดินทำได้ยาก และอาจเป็นอุปสรรคต่อการปลูกต้นไม้ในเรื่องของระบบรากที่จะต้องเจริญลงสู่ใต้ดิน

2. พื้นที่บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์)

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ควรอนุรักษ์บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์	93	77.5	73	73.0	10	100.0	10	100.0
พืชพรรณ	14	7.5	9	9.0	5	50.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่เป็นมรดกทัศน์บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์

สิ่งที่เป็นมรดกทัศน์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบบสาธารณูปโภค	99	82.5	79	79.0	10	100.0	10	100.0
บริเวณคุ้มมีสภาพทรุดโทรม	51	42.5	42	42.0	3	30.0	6	60.0
สภาพถนนและทางเท้า	39	32.5	29	29.0	6	60.0	4	40.0
การจอดรถไม่เป็นระเบียบ	16	13.3	15	15.0	0	0.0	1	10.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	14	11.7	12	12.0	1	10.0	1	10.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหามรดกทัศน์บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์

การแก้ไขปัญหามรดกทัศน์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	100	83.3	81	81.0	9	90.0	10	100.0
ปรับปรุงพื้นที่บริเวณคุ้ม	51	42.5	43	43.0	4	40.0	4	40.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	35	29.2	27	27.0	4	40.0	4	40.0
ดูแลรักษาพืชพรรณปลูกเพิ่ม	24	20.0	19	19.0	4	40.0	1	10.0
จัดระเบียบการจอดรถ	14	11.7	13	13.0	0	0.0	1	10.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ศูนย์บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์

- บริเวณคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ควรมีทัศนียภาพที่ดี ควรมีการจัดวางระบบไฟฟ้าให้รอบคอบกว่านี้ อาจมีการฝังลงดินหรือใช้วิธีการอื่นเพื่อให้เกิดทัศนียภาพที่ดี และมีความปลอดภัย
- ควรนำสายไฟลงใต้ดินเพื่อให้ทางเท้าโล่งไม่มีสิ่งกีดขวาง เพราะสามารถปรับพื้นที่บนทางเท้าให้เป็นช่องทางสำหรับจักรยานได้ เนื่องจากช่องทางจักรยานที่อยู่บนถนนไม่มีความปลอดภัย ทำให้ไม่มีผู้นิยมใช้รถจักรยาน
- ควรปรับปรุงถนนและทางเท้า เส้นจราจรบนถนนควรทำให้ชัดเจน
- การปลูกต้นไม้จำนวนมาก ๆ ทำให้บรรยากาศดี ควรใช้พืชพรรณปิดบังมุมมองในส่วนที่ไม่ต้องการให้เห็น
- ควรหาวิธีการส่งเสริมหรือจูงใจให้ประชากรในชุมชนเมืองส่วนใหญ่หันมาอนุรักษ์ทัศนียภาพกรเหมือน ๆ กันหมด ควรมีการอนุรักษ์บริเวณนี้ให้เป็นย่าน เป็นกลุ่มอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่ ควรเปิดพื้นที่ให้เป็นลานโล่ง (Open space) และให้มีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะ ควรหาวิธีการส่งเสริมหรือจูงใจให้ประชากรในชุมชนเมืองส่วนใหญ่หันมาอนุรักษ์ทัศนียภาพกรเหมือน ๆ กันหมด
- มีระบบไฟส่องสว่างเน้นพื้นที่ให้เกิดความสวยงามโดดเด่นในช่วงเวลากลางคืน
- รูปแบบของกำแพงขึ้นอยู่กับระดับของการอนุรักษ์ด้วยว่าจะมีการอนุรักษ์อย่างเข้มข้นหรือเน้นที่ประโยชน์ใช้สอย ควรนำแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ประกอบในการออกแบบ
- ควรสร้างจุดเด่นในการการรับรู้จุดจำพื้นที่ให้ชัดเจนกว่านี้ เพื่อสื่อถึงความสำคัญของพื้นที่บริเวณสี่แยกกลางเวียง โดยสร้างเป็นสัญลักษณ์ทางกายภาพ
- สัญญาณไฟจราจรควรมีตำแหน่งที่เหมาะสมกว่านี้ อาจใช้แบบแขวนลอยอยู่กลางสี่แยก ถ้าปริมาณรถไม่มากก็ไม่จำเป็นต้องใช้ ควรส่งเสริมให้มีระบบขนส่งมวลชนที่ดีพอ
- ป้ายข้อมูลไม่จำเป็นต้องทำใหญ่มาก และไม่ควรถังอยู่ในตำแหน่งที่เห็นในภาพ เพราะเป็นจุดที่คนเดินเท้าใช้ข้ามถนน
- ไม่ควรใช้ไม้ยืนต้นปลูกบนทางเท้า
- กำแพงเป็นประวัติศาสตร์เดิมของพื้นที่จึงควรอนุรักษ์ไว้ให้คงสภาพเดิม หากต้องการเปิดมุมมองก็ควรเปิดช่องกำแพงเดิมออกเป็นช่วง ๆ ควรปรับปรุงสภาพของกำแพงให้ดีขึ้น
- ควรพิจารณาถึงความร่วมมือของเจ้าของพื้นที่ เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ยากเนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล อาจมีคนไม่ให้ความร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไข

3. พื้นที่บริเวณวิหารวัดพันเตา

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ควรอนุรักษ์บริเวณวิหารวัดพันเตา

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิหารวัดพันเตา	60	58.3	51	51.0	9	90.0	10	100.0
พืชพรรณ	14	11.7	12	12.0	2	20.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่เป็นมลทัศนบริเวณวิหารวัดพันเตา

สิ่งที่เป็นมลทัศน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบบสาธารณูปโภค	94	78.3	74	74.0	10	100.0	10	100.0
อาคารพาณิชย์ข้างวิหาร	70	58.3	52	52.0	9	90.0	9	90.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	27	22.5	25	25.0	0	0.0	2	20.0
ป้ายโฆษณา	8	6.7	8	8.0	0	0.0	0	0.0
สภาพถนนและทางเท้า	8	6.7	3	3.0	2	20.0	3	30.0
การจอดรถไม่เป็นระเบียบ	8	6.7	8	8.0	0	0.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหามลทัศนบริเวณวิหารวัดพันเตา

การแก้ไขปัญหามลทัศน	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	82	68.3	63	63.0	9	90.0	10	100.0
ดูแลรักษาพืชพรรณปลูกเพิ่ม	39	32.5	37	37.0	1	10.0	1	10.0
รื้อ/ลดขนาดอาคารพาณิชย์	34	28.3	25	25.0	6	60.0	3	30.0
ปรับปรุงรูปแบบอาคารพาณิชย์	19	15.8	10	10.0	4	40.0	5	50.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	8	6.7	3	3.0	2	20.0	3	3.0
จัดระเบียบการจอดรถ	6	5.0	6	6.0	0	0.0	0	0.0
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	5	4.2	5	5.0	0	0.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ศูนย์บริเวณวิหารวัดพันเตา

- เป็นการอนุรักษ์ของเก่าไว้ให้ชนรุ่นหลังได้เห็น ช่วยให้วิหารเด่นขึ้นและมีคุณค่า
- ควรลดขนาดอาคารที่ข่มโบราณสถานลง หรือปรับการใช้สีของตัวอาคารไม่ให้เด่นเกินไป อาคารในภาพเป็นอาคารโครงสร้างสำเร็จรูป การลดขนาดสามารถทำได้เพราะตัวอาคารสามารถแยกออกได้เป็นส่วน ๆ
 - อาจแก้ไขปัญหาในระยะยาวโดยปล่อยให้ครบกำหนดอายุของอาคารแล้วไม่อนุญาตให้มีการปรับปรุงซ่อมแซม ต่อจากนั้นจึงใช้กฎหมายบังคับให้มีการรื้อถอนตัวอาคารในกรณีที่ไม่เกิดความปลอดภัยต่อผู้อยู่อาศัย แล้วไม่อนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารในบริเวณนี้อีก
 - เทศบาลควรจัดงบประมาณซื้อที่ดินตรงจุดนี้เพื่อนำมาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงาม เพื่อส่งเสริมความเป็นพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยทำเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมที่อยู่ใจกลางเมือง
 - ควรออกข้อบังคับในการสร้างอาคารใหม่ให้มีรูปแบบที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจดูความเป็นไปได้เสียก่อน โดยเฉพาะตัวอาคารที่สร้างในบริเวณที่ตั้งของโบราณสถานควรมีระยะถอยห่าง ความสูง และรูปทรงที่เหมาะสม และมีการควบคุมการก่อสร้างอย่างรัดกุม รูปแบบของอาคารควรเรียบ ๆ เน้นการใช้เส้นนอนเพื่อไม่ให้แข่งความสำคัญกับตัวโบราณสถาน และมีระยะเว้นว่างจากตัวโบราณสถานและถนนให้มาก ๆ
 - ควรรื้อถอนอาคารออกทำเป็นพื้นที่เปิดโล่งให้เป็นลานเชื่อมกิจกรรมระหว่างพื้นที่โดยรอบที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยที่แตกต่างกัน ควรสร้างจิตสำนึกของเจ้าของที่ดินใกล้โบราณสถาน
 - เจ้าของที่ควรมีส่วนในการออกแบบสิ่งก่อสร้างที่อยู่ใกล้พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และฝ่ายรัฐควรสร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงให้เกิดขึ้นแก่เจ้าของอาคาร
 - เสไฟฟ้าควรนำลงใต้ดิน และปลูกพืชพรรณเพิ่มเติมเพื่อใช้ต้นไม้ช่วยในการปิดบังตัวอาคาร
 - เป็นไปได้ยากเพราะเจ้าของคงไม่ยอมและเป็นการริดรอนสิทธิส่วนบุคคล มูลค่าของที่ดินก็สูงมากเกินกว่าที่จะควบคุมได้ และตัวอาคารก็ไม่ผิดกฎข้อบังคับในการปลูกสร้าง
 - มีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องใช้กาแลประดับอาคารเพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของอาคารแบบล้านนา เพราะกาแลไม่ใช่ลักษณะเฉพาะที่แท้จริงของสถาปัตยกรรมท้องถิ่น แต่เป็นการตีความที่ผิดพลาดของผู้ออกแบบแล้วถือปฏิบัติตาม ๆ กันมา
 - ควรพิจารณาเรื่องการปลูกต้นไม้บนทางเท้ากับความสะดวกของการสัญจรบนทางเท้า ต้นไม้ที่ปลูกไว้จะเจริญเติบโตได้หรือไม่

4. พื้นที่บริเวณลานเอนกประสงค์ประตูท่าแพ

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
 ครอบนุรักษ์บริเวณลานประตูท่าแพ

สิ่งที่ครอบนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประตูเมือง/กำแพงเมือง	102	85.0	85	85.0	7	70.0	10	100.0
ลานกว้าง	15	12.5	9	9.0	4	40.0	2	20.0
พืชพรรณ	6	5.0	6	6.0	0	0.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
 เป็นมลทัศน์บริเวณลานประตูท่าแพ

สิ่งที่เป็นมลทัศน์	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การจอดรถ/การจราจร	74	61.7	68	68.0	1	10.0	5	50.0
องค์ประกอบบนลาน	73	60.8	54	54.0	9	90.0	10	100.0
อาคารโรงแรมมนตรี	56	46.6	43	43.0	9	90.0	4	40.0
ป้ายโฆษณา	48	40.0	35	35.0	5	50.0	8	80.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	25	20.8	21	21.0	1	10.0	3	30.0
กิจกรรมที่ไม่เหมาะสม	23	19.2	14	14.0	3	30.0	6	60.0
สภาพแห้งแล้ง/ไม่มีร่มเงา	14	11.7	9	9.0	4	40.0	1	10.0
สภาพถนนและทางเท้า	7	5.8	3	3.0	2	20.0	2	20.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไข
ปัญหามลพิษในบริเวณลานประตูท่าแพ

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้ามจอดรถบนลาน	62	51.7	56	56.0	1	10.0	5	50.0
ปรับปรุงองค์ประกอบบนลาน	55	54.1	46	46.0	9	90.0	10	100.0
ดูแลรักษาพืชพรรณ/ปลูกเพิ่ม	50	41.7	40	40.0	6	60.0	4	40.0
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	42	35.0	29	29.0	5	50.0	8	80.0
ปรับปรุงลานให้เป็นสวนหย่อม	28	23.3	22	22.0	1	10.0	5	50.0
ปรับปรุงอาคารโรงแรมมนตรี	27	22.5	20	20.0	6	60.0	1	10.0
งดจัดกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม	20	16.7	12	12.0	2	20.0	6	60.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	7	5.8	3	3.0	2	20.0	2	20.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ศูนย์บริเวณลานประตูท่าแพ

- เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญของเมือง ควรทำให้สะอาดเรียบร้อย สวยงาม กิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เข้ากับบรรยากาศของลานก็ไม่ควรจัดให้มีขึ้น ในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความสำคัญของตัวประตูท่าแพและกำแพงเมือง ควรเปิดมุมมองให้เห็นประตูท่าแพอย่างชัดเจนตลอดเวลา และควรมีการจัดแสงไฟในช่วงกลางคืนเพื่อส่องเน้นให้ประตูท่าแพเกิดความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ควรเสนอทางเลือกในการปรับปรุงภูมิทัศน์หลาย ๆ แนวทาง
- ควรเป็นสถานที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมของประชาชนโดยแท้จริง เพราะในเมืองมีสถานที่พักผ่อนน้อย จึงควรจัดเป็นพื้นที่นันทนาการ เป็นลานแสดงศิลปกรรม งานประติมากรรม หรือทำพิพิธภัณฑ์ภายในห้องของกำแพงเมือง จัดให้มีสวนหย่อมเพิ่มเติม มีม้านั่งพักผ่อน ถึงขยะควรจัดเตรียมไว้ให้มากกว่านี้
- พื้นที่ลานเอนกประสงค์ควรเน้นการใช้ประโยชน์ในเชิงเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในชุมชน และไม่ควรถูกจัดกิจกรรมขนาดใหญ่เพราะไม่มีที่จอดรถ พื้นที่ควรให้บริการแก่ชุมชน ไม่ควรให้ความสำคัญแก่นักท่องเที่ยวมากกว่าคนในชุมชน ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นว่าต้องการให้พื้นที่ในบริเวณนี้มีการออกแบบภูมิทัศน์ในลักษณะใด
- ควรจัดการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ในบริเวณนี้

- กิจกรรมโดยรอบของพื้นที่ก็ควรกำหนดให้มีความเหมาะสมกับโบราณสถาน
- อาคารโรงแรมมนตรีทำให้เกิดมุมมองที่ไม่สมดุล ควรมีการปรับปรุงรูปด้านของอาคารให้กลมกลืนกับโบราณสถาน หรือพิจารณาเรื่องความสูงไม่เกิน 4 ชั้น ระยะห่างจากตัวโบราณสถานควรมากกว่า 300 เมตร ควรปลูกไม้ยืนต้นเพื่อปิดบังตัวโรงแรม
- ควรทำทางเท้าให้มีความสวยงาม ควรปลูกต้นไม้ให้ห่างจากขอบทางเท้าเพื่อเพิ่มทางเดิน และต้นไม้ที่ปลูกควรได้รับการดูแลจากเทศบาลอย่างจริงจัง ควรเว้นช่องว่างบริเวณโคนต้นไม้ให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโต เลือกรูปพรรณไม้ท้องถิ่นที่สื่อถึงความเป็นเมืองเชียงใหม่ และควรปลูกต้นไม้ที่สื่อถึงความเป็นประตูเมืองด้วย เช่น ต้นยางนา เป็นต้น ควรปลูกไม้พุ่มที่มีอายุยืนเสริมลงในพื้นที่เพื่อประดับตกแต่งบริเวณด้านข้างให้สวยงาม
- ไม่ควรติดตั้งสิ่งถาวรบนลานเอนกประสงค์ ควรปรับเปลี่ยนองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมในแต่ละเทศกาล ควรยกพื้นลานเอนกประสงค์ให้สูงขึ้น วัสดุที่ใช้ปูพื้นลานควรปรับปรุงให้ดูนุ่มขึ้นและไม่ร้อน เช่น การใช้บล็อกปลูกหญ้าปลูกสลับกับวัสดุแข็ง หรือเป็นพื้นทราย
- การออกแบบองค์ประกอบทั้งหมดควรไปในทิศทางเดียวกันและกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ เช่น เตินท์ผ้าใบก็ควรเปลี่ยนมาใช้ซุ้มที่มุงด้วยใบตองดั่ง เป็นต้น
- บริเวณนี้มีการจราจรแออัด ควรทำทางลอดใต้ถนนเพื่อช่วยให้คนข้ามได้อย่างปลอดภัย ควรปิดการจราจรในช่วงที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรห้ามการจอดรถบนลานเอนกประสงค์ ควรปรับปรุงแบบการจราจรให้เป็นแบบเดิมคือให้รถสามารถวิ่งผ่านตัวประตูท่าแพได้
- ควรทำป้ายให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวประตูท่าแพที่เป็นของใหม่สร้างขึ้นเลียนแบบประตูเมืองในสมัยโบราณ
- บริเวณนี้เป็นพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรม (Node) ถ้าจัดเป็นพื้นที่โล่งแล้วไม่มีกิจกรรมใด ๆ ก็ไม่เหมาะสม ควรปล่อยให้มีการใช้พื้นที่หลากหลายแต่ก็ไม่ควรวางจนเกินไป
- การปลูกพืชพรรณด้านหน้าลานเอนกประสงค์ไม่เหมาะสม ควรเปิดมุมมองออกให้กว้างเพื่อเน้นความสำคัญของประตูและกำแพงเมือง ส่วนการใช้พืชพรรณในบริเวณนี้ควรปลูกเป็นฉากหลังหรือปลูกเป็นแนวด้านข้างของลานเอนกประสงค์เพื่อให้เกิดความร่มรื่น อาจมีการใช้ไม้พุ่มหรือไม้เลื้อยประดับตกแต่งพื้นที่บางส่วนตามความเหมาะสม
- บริเวณลานเอนกประสงค์ไม่ควรจัดวางม้านั่งไว้เพราะในช่วงกลางคืนจะกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น และมีผู้หญิงมาค้าบริการ

5. พื้นที่กลุ่มอาคารเก่าบริเวณสี่แยกอุปกุด

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ควรอนุรักษ์กลุ่มอาคารเก่าบริเวณสี่แยกอุปกุด

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาคารเก่าตรงหัวมุม	100	83.3	81	81.0	10	100.0	9	90.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่เป็นมลพิษกลุ่มอาคารเก่าบริเวณสี่แยกอุปกุด

สิ่งที่เป็นมลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายโฆษณา	66	55.0	51	51.0	7	70.0	8	80.0
อาคารสูงข่มอาคารเก่า	50	41.7	33	33.0	10	100.0	7	70.0
ระบบสาธารณูปโภค	40	33.3	24	24.0	8	80.0	8	80.0
องค์ประกอบถนน	40	33.3	38	38.0	2	20.0	0	0.0
องค์ประกอบอาคารเก่า	38	31.7	30	30.0	4	40.0	4	40.0
การจอดรถไม่เป็นระเบียบ	26	21.7	24	24.0	1	10.0	1	10.0
ความแออัดของสิ่งปลูกสร้าง	17	14.2	16	16.0	1	10.0	0	0.0
สภาพถนนและทางเท้า	11	9.2	9	9.0	1	10.0	1	10.0
กิจกรรมของอาคารเก่า	5	4.2	3	3.0	2	20.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไข
ปัญหามลพิษในกลุ่มอาคารเก่าบริเวณสี่แยกอุปกุด

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	54	45.0	39	39.0	7	70.0	8	80.0
ปรับปรุงสภาพอาคารเก่า	44	36.7	38	38.0	2	20.0	4	40.0
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	35	30.0	20	20.0	8	80.0	7	80.0
ปรับปรุงอาคารสูงที่ชมอาคารเก่า	34	28.3	19	19.0	9	90.0	6	60.0
ปรับปรุงองค์ประกอบถนน	32	26.7	30	30.0	2	20.0	0	0.0
จัดระเบียบการจอดรถ	21	17.5	20	20.0	0	0.0	1	10.0
ปลูกพืชพรรณเพิ่ม	17	14.2	15	15.0	2	20.0	0	0.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	14	11.7	12	12.0	1	10.0	1	10.0
จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับอาคารเก่า	4	3.3	2	2.0	2	20.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ทัศนียภาพกลุ่มอาคารเก่าบริเวณสี่แยกอุปกุด

- การเพิ่มต้นไม้สีเขียวลงในพื้นที่จะเป็นสิ่งที่ช่วยได้มาก การปลูกต้นไม้ควรเลือกชนิดที่มีความทนทาน และเป็นไม้ท้องถิ่น
- เมืองเชียงใหม่ขาดผังเมืองเฉพาะ ควรออกผังเมืองเฉพาะเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารใหม่ให้มีความกลมกลืนกับอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม อาคารที่สร้างใหม่ควรคำนึงถึงรูปด้านของอาคารเก่าที่มีอยู่เดิมและความเหมาะสมกับพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเมืองเก่า แต่ไม่จำเป็นต้องบังคับให้สร้างของเก่าขึ้นมาใหม่
- ควรลดขนาดของอาคารที่สูงกว่าอาคารเก่าลง ควรจัดให้มีกิจกรรมในลักษณะสาธารณณะเกิดขึ้นภายในอาคารเก่า หรือเพิ่มประโยชน์ใช้สอยภายในตัวอาคารเก่าเพื่อให้เจ้าของอาคารมีรายได้ ไม่ควรปล่อยให้ตัวอาคารเก่ามีลักษณะเหมือนถูกทิ้งร้างไว้
- หน่วยงานของรัฐควรเห็นความสำคัญของอาคารเก่า มีการกระตุ้นให้เจ้าของอาคารเก่าเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพของอาคารให้มีความสวยงาม และสร้างจิตสำนึกในการก่อสร้างอาคารใหม่ใกล้กับบริเวณที่มีอาคารเก่า
- ควรปรับปรุงบริเวณด้านหน้าของอาคารเก่าให้สวยงามสื่อถึงเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ทำโคมไฟประดับตกแต่งตัวอาคาร

- ควรปรับปรุงทางเท้าให้สวยงาม ช่องทางคนเดินควรทำเป็นทางเดินเชื่อมต่อกันไป ทั้งสองฝั่งถนนเป็นแนวยาว ควรเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้กับพื้นที่โดยการจัดม้านั่งพักผ่อนไว้ริมถนน
- ควรทำวัสดุลดความเร็วของรถไว้บนผิวถนน ควรจัดระบบขนส่งมวลชนที่มีความเหมาะสมลงในพื้นที่เพื่อลดปริมาณการจราจร ควรมีช่องทางสำหรับรถจักรยาน การจราจรควรเดินรถทางเดียว ไม่ควรให้รถวิ่งย้อนกลับเข้าไปทางตลาดวโรรส ช่องแบ่งจราจรควรทำให้สวยงาม เช่น ทำเป็นเกาะกลางถนนเล็ก ๆ ควรทำระบบสัญญาณไฟจราจรในบริเวณสี่แยกอุปกุดนี้
- การลดขนาดของอาคารมีความเป็นไปได้ยากและเป็นแนวทางที่ใช้งบประมาณดำเนินการสูง ต้องมีการวางแผนงานในระยะยาว และต้องคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของอาคารด้วย
- ทางเท้าแคบมากจึงไม่ควรปลูกต้นไม้เพราะจะเป็นอุปสรรคในการสัญจร หากต้องมีการขยายฟุตบาทเพื่อปลูกต้นไม้จะทำให้ถนนแคบลง ซึ่งต้องพิจารณาว่าพื้นผิวการจราจรลดลงไปมากขนาดไหน เกิดผลกระทบต่อจราจรหรือไม่ และการปลูกต้นไม้ในบริเวณนี้อาจสร้างปัญหาให้กับอาคารเก่าทางด้านของความชื้นที่เกิดขึ้นและระบบรากของต้นไม้
- ป้ายโฆษณาที่จริงแล้วไม่ใช่เป็นสิ่งน่ารังเกียจสำหรับพื้นที่เมือง เพราะป้ายโฆษณาที่ดีบางชิ้นก็เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมคุณค่าของตัวสถาปัตยกรรมให้มีความโดดเด่นขึ้นได้ แต่เมืองไทยไม่มีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และละเลยการควบคุมคุณภาพของป้ายโฆษณา จึงควรแก้ไขโดยเน้นความใส่ใจในการออกแบบ การใช้สีสัณ การกำหนดขนาด และการเลือกใช้วัสดุในการทำป้ายโฆษณาทุกชนิด เพื่อให้มีความกลมกลืนหรือเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสภาพแวดล้อมให้มีความสวยงามมากขึ้น มีการควบคุมคุณภาพของป้ายโฆษณาอย่างเคร่งครัด
- การเปลี่ยนแปลงให้กลับสู่สภาพในอดีตเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะมีปัจจัยทางด้านยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

6. พื้นที่บริเวณเรือนพาณิชย์ขนมปังซิง

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ควรอนุรักษ์บริเวณเรือนพาณิชย์ขนมปังซิง

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เรือนพาณิชย์ขนมปังซิง	111	92.5	91	91.0	10	100.0	10	100.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่เป็นมลพิษบริเวณเรือนพณิชยชนมบึงฉาง

สิ่งที่เป็นมลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายโฆษณา	83	69.2	64	64.0	10	100.0	9	90.0
ระบบสาธารณูปโภค	79	65.8	59	59.0	10	100.0	10	100.0
องค์ประกอบอาคารเก่า	62	51.7	48	48.0	8	80.0	6	60.0
ความขัดแย้งทางสถาปัตยกรรม	34	28.3	27	27.0	3	30.0	4	40.0
หาบเร่/แผงลอย	22	18.3	21	21.0	1	10.0	0	0.0
สภาพถนนและทางเท้า	15	12.5	8	8.0	4	40.0	3	30.0
กิจกรรมของอาคารเก่า	6	5.0	4	4.0	2	20.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหามลพิษบริเวณเรือนพณิชยชนมบึงฉาง

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	72	60.0	53	53.0	10	100.0	9	90.0
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	69	57.5	49	49.0	10	100.0	10	100.0
ปรับปรุงสภาพอาคารเก่า	60	50.0	48	48.0	7	70.0	5	50.0
ปรับปรุงสถาปัตยกรรมให้กลมกลืนกัน	35	29.2	24	24.0	5	50.0	6	60.0
ห้ามการวางหาบเร่/แผงลอย	21	25.0	20	20.0	1	10.0	0	0.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	18	15.0	11	11.0	5	50.0	2	20.0
ปลูกต้นไม้/จัดวางกระถางไม้ประดับ	15	12.5	11	11.0	2	20.0	2	20.0
จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับอาคารเก่า	7	5.8	5	5.0	2	20.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ศูนย์บริเวณเรือนพาดิษย์ชนมบังชิง

- ควรขอความร่วมมือจากเจ้าของอาคารเพื่อบูรณะตัวอาคารเก่าเก็บไว้ ควรอนุรักษ์อาคารเก่าโดยการปรับปรุงอาคารให้มีสภาพเหมือนเดิมแต่มีความแข็งแรงและสวยงามขึ้น แต่จะต้องใช้งบประมาณสูงพอสมควรในการปรับปรุง ควรจูงใจเจ้าของอาคารให้เห็นประโยชน์ของการอนุรักษ์อาคารเก่า
 - ควรจัดระบบสาธารณูปโภคให้เรียบร้อยและปลอดภัย
 - ควรมีการจัดระเบียบอาคารสมัยใหม่ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่จะก่อสร้างในพื้นที่ควรได้รับการออกแบบจากสถาปนิกตามข้อกำหนดของผังเมืองเฉพาะ และมีการควบคุมจากองค์การสถาปนิกส่วนกลางที่เป็นองค์กรของรัฐ ควรกำหนดผังเมืองเฉพาะควบคุมรูปแบบของอาคารเป็นย่านต่าง ๆ เพื่อเสริมบรรยากาศของเมืองเก่าให้ชัดเจนขึ้น
 - ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจเข้าสู่ตัวอาคารเพื่อเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของอาคารเก่าหลังนี้ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจแก่เจ้าของอาคาร
 - ทางเท้าควรปรับปรุงให้มีลักษณะที่สื่อถึงความเป็นเมืองเก่าและเอื้อประโยชน์ต่อคนพิการ ควรทำให้เกิดความต่อเนื่องกันระหว่างอาคาร
 - ควรพิจารณาเรื่องการออกแบบของศึ่ประกอบถนน (Street furniture) ให้สื่อถึงความ เป็นเมืองเก่า ถนนควรมีทางข้ามให้คนเดินถนน มีบริเวณจอดรถรับส่งผู้โดยสารที่เหมาะสมและเป็นระเบียบ มีการออกแบบรูปแบบของถนนให้ตรงกับความต้องการใช้ประโยชน์ ควรจัดให้มีพื้นที่จอดรถเพิ่มเติม
 - ควรปลูกต้นไม้ให้เกิดความร่มรื่นและปิดบังมลพิษที่เกิดขึ้น หรือปิดบังมุมมองที่ไม่ดีต่าง ๆ ควรจัดวางกระถางต้นไม้เพื่อตกแต่งพื้นที่ให้สวยงามเพื่อเพิ่มสีเขียวลงในพื้นที่
 - อาคารที่สร้างติดกับอาคารเก่าไม่จำเป็นต้องมีชั้นเดียวเสมอไป แต่ควรมีระยะ ส่วนย่อยออกจากอาคารเก่า และรูปแบบก็ไม่จำเป็นต้องลอกเลียนแบบของอาคารเก่า เพราะจะเป็นตัวที่แข่งลักษณะเด่นทางรูปแบบสถาปัตยกรรมกับอาคารเก่า ควรพิจารณาเลือกใช้เส้นนอน ในการออกแบบอาคารด้านข้างให้มาก ๆ เพื่อให้ดูเรียบไม่ชิงเด่นกับอาคารเก่า และควรให้เจ้าของพื้นที่เป็นผู้ตัดสินใจเลือกรูปแบบเองเพื่อให้เกิดสภาวะน่าสบายในการอยู่อาศัย
 - ควรมีความร่วมมือมากกว่านี้ การปรับรูปแบบอาคารกลับสู่สมัยเก่าทั้งหมดถึงแม้จะดูกลมกลืนแต่ประโยชน์ใช้สอยอาจได้ไม่เต็มที่ เมื่อคิดถึงยุคสมัยที่ต้องมีการแข่งขันกันสูงเช่นในปัจจุบัน

7. พื้นที่บริเวณสถานีรถไฟ

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
 ครอบอนุรักษ์บริเวณสถานีรถไฟ

สิ่งที่ครอบอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาคารที่ทำการ	68	56.6	52	52.0	8	80.0	8	80.0
พืชพรรณ	30	25.0	22	22.0	4	40.0	4	40.0
ป้ายชื่อสถานี	24	20.0	24	24.0	0	0.0	0	0.0
ห้วงรถจักรเก่า	22	18.3	18	18.0	0	0.0	4	40.0
ตุ๊กตาแมวสวัสดิ์	2	1.7	2	2.0	0	0.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
 เป็นมรดกวัฒนธรรมบริเวณสถานีรถไฟ

สิ่งที่เป็นมรดกวัฒนธรรม	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กระถางต้นไม้	71	59.2	57	57.0	7	70.0	7	70.0
ระบบสาธารณูปโภค	65	54.2	51	51.0	6	60.0	8	80.0
พืชพรรณขนาดการดูแลรักษา	64	53.3	52	52.0	6	60.0	6	60.0
ตุ๊กตาแมวสวัสดิ์	16	13.3	8	8.0	5	50.0	3	30.0
สภาพถนนและทางเท้า	5	4.2	4	4.0	1	10.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไข
ปัญหามลพิษบริเวณสถานีรถไฟ

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดูแลรักษาพืชพรรณ/สวนหย่อม	78	65.0	63	63.0	8	80.0	7	70.0
นำกระถางต้นไม้ออก	66	55.0	52	52.0	7	70.0	7	70.0
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	49	40.8	36	36.0	6	60.0	7	70.0
ปรับปรุงป้ายสถานีให้เหมาะสม	18	15.0	12	12.0	2	20.0	4	40.0
นำคูักตามแนวส้วตึ้ออก	14	11.7	7	7.0	4	40.0	3	30.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	6	5.0	5	5.0	1	10.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ทัศนียภาพบริเวณสถานีรถไฟ

- ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้ดูสวยงามและเป็นระเบียบขึ้น เพราะเป็นสถานที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก ควรจัดพื้นที่ให้โปร่งโล่งกว่านี้ และปรับปรุงมุมมองให้เกิดจุดเด่นภายในพื้นที่
 - ควรเปิดมุมมองเข้าสู่พื้นที่ด้านใน และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้เข้ากับสถานที่และตัวอาคาร ลักษณะของการปรับปรุงขึ้นอยู่กับงบประมาณและแนวความคิดในการออกแบบ
 - ควรสร้างจุดเด่นในการการรับรู้จุดจำพื้นที่ให้ชัดเจนกว่านี้ เพื่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว
 - ควรยกพื้นที่ว่างของการรถไฟให้กับเทศบาล เพื่อปรับปรุงให้เป็นสวนสาธารณะของเมือง
 - ควรมีการจัดระเบียบของการจอดรถ โดยเฉพาะรถรับจ้างให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - ควรจัดพื้นที่ให้เป็นสวนหย่อมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มีส่วนที่จัดแสดงนิทรรศการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการรถไฟ เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปหันมาสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ของการรถไฟ ควรมีการดูแลรักษาพืชพรรณที่ปลูกให้มีความเรียบร้อยสวยงาม มีการตัดแต่งกิ่งเพื่อเปิดมุมมองเข้าสู่พื้นที่ให้ดูโปร่งตาขึ้น ต้นไม้ควรใช้ชนิดที่พบในภาคเหนือ เช่น สัก สารภี ทองกวาว เป็นต้น ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้วัสดุพืชพรรณให้มากขึ้น

- ไม่ควรทำสวนหย่อมปิดทับเส้นทาง ควรเปิดให้เป็นเส้นทางเข้าออกเหมือนสมัยก่อนเพราะการปิดบังทางเข้าออกทำให้ไม่สะดวกในการเข้ามาใช้พื้นที่ สวนหย่อมบริเวณหน้าป้ายชื่อสถานีจะเป็นสิ่งที่แย่งจุดเด่นโดยดึงความสนใจออกไปจากป้าย ควรจัดให้มีรูปแบบที่ไม่เด่นมากและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของสถานี

- ควรทำป้ายชื่อสถานีให้มีความชัดเจน ควรปรับปรุงรูปแบบของป้ายให้เข้ากับตัวสถาปัตยกรรมด้านหลังและมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ควรสื่อให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่นมากกว่านี้ ควรย้ายป้ายชื่อสถานีและเสาธงไปไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมมากกว่านี้ โดยควรจะย้ายไปตั้งอยู่ด้านในบริเวณด้านหน้าอาคารที่ทำการของสถานี

- ควรนำองค์ประกอบที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ออกไป เช่น ตุ๊กตาแมวสวัสดิ์ กระถางต้นไม้ เป็นต้น หักรถจักรเก่าควรจัดวางให้เด่นขึ้น

- องค์ประกอบภายในพื้นที่ควรมีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- ควรปรับปรุงพื้นที่จอดรถให้มีกิจกรรมเกิดขึ้น มีร้านขายสินค้าพื้นเมืองขนาดเล็ก ๆ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาจอดรถไฟ

8. พื้นที่บริเวณอาคารอนุสารบนถนนเจริญเมือง

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่ควรอนุรักษ์บริเวณอาคารอนุสาร

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัวอาคารอนุสาร		85		83		100		90
พืชพรรณ		0		1		0		0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งที่เป็นมลพิษในบริเวณอาคารอนุสาร

สิ่งที่เป็นมลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระบบสาธารณูปโภค	95	79.2	75	75.0	10	100.0	10	100.0
การจราจรไม่เป็นระเบียบ	43	5.8	40	40.0	2	20.0	1	10.0
ความขัดแย้งทางสถาปัตยกรรม	36	30.0	22	22.0	7	70.0	7	70.0
ป้ายโฆษณา	32	26.7	19	19.0	6	60.0	7	70.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	13	10.8	9	9.0	2	20.0	2	20.0
อาคารอนุสารดูโทรม	12	10.0	10	10.0	1	10.0	1	10.0
สภาพถนนและทางเท้า	7	5.8	3	3.0	4	40.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในบริเวณอาคารอนุสาร

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	81	67.5	61	61.0	10	100.0	10	100.0
จัดระเบียบการจราจร	37	30.8	35	35.0	1	10.0	1	10.0
ดูแลรักษาพืชพรรณ/ปลูกเพิ่ม	33	27.5	24	24.0	5	50.0	4	40.0
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	32	26.7	19	19.0	6	60.0	7	70.0
จัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ	27	22.5	13	13.0	7	70.0	7	70.0
ปรับปรุงสภาพอาคารอนุสาร	27	22.5	22	22.0	1	10.0	4	40.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	7	5.8	2	2.0	5	50.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ศูนย์บริเวณอาคารอนุสาร

- ดูสะอาดตา และมองเห็นลักษณะของอาคารแบบเก่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ควรปรับปรุงอาคารเก่าให้มีความสวยงาม และเสริมความแข็งแรงในเรื่องโครงสร้างของตัวอาคาร ส่วนอาคารใหม่ควรปรับรูปแบบให้กลมกลืนกับอาคารเก่า
- ควรปรับปรุงสภาพอาคารด้านข้างไม่ให้แข่งความสำคัญกับตัวอาคารเก่า สำหรับธนาคารควรลดขนาดลง 1 ชั้น
- การออกแบบภูมิทัศน์เมืองไม่ควรเน้นที่การพาณิชย์เพียงด้านเดียว ควรมีจิตสำนึกในการออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นเมืองเก่า ถึงแม้จะไม่โดดเด่น แต่ก็ควรคงความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองไว้
- สภาพภูมิทัศน์ของเมืองทั้งเมืองก็ควรจะไปในทิศทางเดียวกัน ควบคุมรูปแบบของอาคารให้สื่อถึงความเป็นเมืองเก่าเชียงใหม่ เพิ่มเติมแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบองค์ประกอบภูมิทัศน์ถนนภายในอนาคตในเรื่องป้ายสัญลักษณ์จราจร ศาลาที่พักผู้โดยสาร ระบบไฟส่องสว่าง และสภาพทางเท้า เป็นต้น
- ควรปรับปรุงทางเท้าให้เป็นทางเดินที่มีหลังคาคลุมตลอดเส้นทาง เพิ่มโคมไฟส่องสว่างให้กับถนนเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน
- จัดระเบียบการจอดรถให้มีความเหมาะสม ไม่ควรให้มีการจอดรถหน้าอาคารเก่า
- ควรปลูกพืชพรรณเสริมเพิ่มความร่มรื่นสวยงามให้แก่พื้นที่ และปิดบังมุมมองในส่วนที่ไม่ต้องการ ต้นไม้ที่ใช้ควรเลือกชนิดที่เป็นต้นไม้พื้นเมือง ควรพิจารณาถึงช่องว่างบริเวณโคนต้นให้มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้แต่ละชนิด
- ควรนำสายไฟลงดินแล้วปลูกต้นไม้เพิ่มเติม ควรหาแนวทางในการป้องกันปัญหาระหว่างต้นไม้กับสายไฟฟ้า เพราะต้นไม้มักถูกตัดยอดทิ้งอยู่เสมอจนมีทรงพุ่มที่ไม่สวยงาม และการปลูกต้นไม้อาจเป็นปัญหาต่อเจ้าของอาคารพาณิชย์ ควรออกเทศบัญญัติเพื่อควบคุมการดูแลรักษาต้นไม้ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ โดยให้เจ้าของอาคารรับผิดชอบในการดูแลรักษาต้นไม้ที่ปลูกไว้บริเวณด้านหน้าอาคารของตน
- การปลูกต้นไม้ทำได้ยากเพราะพื้นที่ไม่เพียงพอ นอกจากจะขยายทางเท้าออกไปไม่ควรปลูกบริเวณหน้าอาคารเก่าเพราะจะทำให้บดบังความสวยงามของตัวอาคาร และยังอาจเกิดปัญหาขึ้นกับตัวอาคารเก่าจากความชื้นและระบบรากของต้นไม้
- การขยายทางเท้าจะทำให้ถนนแคบลง อาจมีผลต่อการจราจร

9. พื้นที่สองฝั่งถนนเจริญเมือง

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
ควรอนุรักษ์บริเวณถนนเจริญเมือง

สิ่งที่ควรอนุรักษ์	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทิวทัศน์ของดอยสุเทพ	65	54.1	53	53.0	8	80.0	4	40.0
พืชพรรณ	13	10.8	11	11.0	1	10.0	1	10.0
สภาพถนนที่กว้างขวาง	6	5.0	6	6.0	0	0.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสิ่ง
เป็นมลพิษบริเวณถนนเจริญเมือง

สิ่งที่เป็นมลพิษ	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	110	91.6	90	90.0	10	100.0	10	100.0
ป้ายโฆษณา	96	80.0	79	79.0	8	80.0	9	90.0
พืชพรรณขาดการดูแลรักษา	74	61.7	63	63.0	5	50.0	6	60.0
ระบบสาธารณูปโภค	43	35.8	30	30.0	7	70.0	6	60.0
สิ่งปลูกสร้างไม่เป็นระเบียบ	15	12.5	11	11.0	1	10.0	3	30.0
สภาพถนนและทางเท้า	10	8.3	5	5.0	3	30.0	2	20.0
การจอดรถไม่เป็นระเบียบ	5	4.2	5	5.0	0	0.0	0	0.0

ตารางแสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อเสนอแนะในการแก้ไข
ปัญหามลพิษบริเวณถนนเจริญเมือง

การแก้ไขปัญหามลพิษ	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด		จำแนกตามกลุ่ม					
			ประชาชน		นักวิชาการ		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้ามติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	104	86.7	84	84.0	10	100.0	10	100.0
จัดระเบียบป้ายโฆษณา	91	75.8	74	74.0	8	80.0	9	90.0
ดูแลรักษาพืชพรรณ/ปลูกเพิ่ม	76	63.3	63	63.0	6	60.0	7	70.0
จัดระเบียบระบบสาธารณูปโภค	40	33.3	27	27.0	7	70.0	6	60.0
จัดระเบียบสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ	12	10.0	8	8.0	1	10.0	3	30.0
ปรับปรุงสภาพถนนและทางเท้า	12	10.0	8	8.0	2	20.0	2	20.0
จัดระเบียบการจอดรถ	3	2.5	3	3.0	0	0.0	0	0.0

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ถนนบริเวณถนนเจริญเมือง

- ควรเปิดมุมมองสู่ตอสะพานให้มีความชัดเจน ปราศจากสิ่งบดบัง
- ควรจัดตกแต่งภูมิทัศน์บริเวณสองฝั่งถนนให้สวยงาม มีการตกแต่งรูปด้านหน้าของอาคารต่าง ๆ ให้มีลักษณะเป็นแบบล้านนา
- ควรออกกฎหมายควบคุมสภาพภูมิทัศน์ ควรออกแบบองค์ประกอบภูมิทัศน์ถนนให้มีความสวยงามและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แต่ทำอย่างไรจึงจะไม่เกิดความน่าเบื่อจากความเรียบที่มากเกินไป
- ควรจัดระเบียบป้ายโฆษณา โดยออกกฎหมายควบคุมลักษณะของป้ายโฆษณา กำหนดมาตรฐานของป้ายโฆษณา และมีการตรวจจับกันอย่างเข้มงวด กำหนดสถานที่ติดตั้งให้มีความเป็นระเบียบมากกว่านี้ เรียกเก็บค่าภาษีป้ายในราคาสูง ลดจำนวนหรือยกเลิกป้ายขนาดใหญ่ในเมือง อนุญาตให้มีการติดตั้งป้ายโฆษณาเฉพาะย่าน ส่วนในพื้นที่เขตอนุรักษ์ควรยกเว้น
- การทำป้ายสูงในบริเวณนี้ไม่เกิดประโยชน์ต่อคนที่ขับรถผ่านไปมา เพราะระยะในการมองเห็นน้อยมากและมีสิ่งต่าง ๆ บดบังอยู่ เช่น ตั๋วอาคาร ต้นไม้
- ทางเท้าควรมีความกว้างมากขึ้น และทางระบายน้ำก็ไม่ควรอยู่บนถนน ควรพิจารณาถึงแนวทางในการนำระบบสาธารณูปโภคลงใต้ดินให้มีความเหมาะสม

- ควรปลูกต้นไม้มาก ๆ อากาศจะได้ดีขึ้น ถ้ามีต้นไม้จำนวนมากทางเดินเท้าจะได้ร่มรื่น ควรสร้างภูมิสถาปัตยกรรมในระดับย่านขึ้นโดยการใช้พันธุ์ไม้เป็นตัวบ่งชี้ถนนต่าง ๆ โดยใช้พันธุ์ไม้ชนิดเดียวกันปลูกเป็นแนวเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถนน ต้นไม้ที่ปลูกควรเลือกชนิดที่เป็นไม้พื้นเมือง ควรพิจารณาถึงช่องว่างบริเวณโคนต้นไม้ให้มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้แต่ละชนิด ควรใช้ต้นไม้ช่วยปิดบังตัวอาคารที่ไม่สวยงาม ต้นไม้ที่ตายแล้วก็ควรนำออกไปและปลูกซ่อมแซม

- ทางเท้าแคบ ควรพิจารณาเรื่องการปลูกต้นไม้บนทางเท้า ส่วนขอบของบริเวณที่ปลูกต้นไม้ควรจะเรียบเสมอกันกับทางเท้าเพื่อให้เกิดความสะดวกในการสัญจรของคนพิการ

- เป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้เหมือนสมัยก่อนแบบในภาพ เพราะเป็นจุดที่มีประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่น บางช่วงควรจัดให้มีแสงสีบ้าง และต้นไม้ก็จำนวนมากเกินไป

ภาคผนวก ค

เกณฑ์การประเมินความงามและความประทับใจของแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านความงาม ระดับ 3 (สูง, ดีมาก)

ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นทางทัศนียภาพของจุดท่องเที่ยว มีจุดเด่น จุดสนใจ มีความโดดเด่นแปลกตาของทิวทัศน์ธรรมชาติ หรือความวิจิตรบรรจงทางศิลปกรรม สภาพแวดล้อมของตัวแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความรกรุงรัง ไม่มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งจนเกิดมลทัศน์ถาวร หรือมีมลทัศน์บ้างแต่สามารถแก้ไขได้ไม่ยาก นอกจากนี้ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวอาจมีบรรยากาศร่มรื่น มีมุมมองที่ดีหลายจุดในด้านทิวทัศน์มุมกว้างและโดยเฉพาะจุดที่งดงาม มีความประทับใจสูง

ศักยภาพด้านความงาม ระดับ 2 (ปานกลาง)

ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นทางทัศนียภาพของจุดท่องเที่ยวในระดับปานกลาง มีจุดเด่น จุดสนใจ มีความโดดเด่นแปลกตาของทิวทัศน์ธรรมชาติ หรือความวิจิตรบรรจงทางศิลปกรรม สภาพแวดล้อมของตัวแหล่งท่องเที่ยวพอประมาณ ไม่มีความรกรุงรัง ไม่มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งจนเกิดมลทัศน์ถาวร หรือมีมลทัศน์บ้างแต่สามารถแก้ไขได้ นอกจากนี้ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวอาจมีบรรยากาศร่มรื่นพอสมควร มีมุมมองที่ดีหลายจุดในด้านทิวทัศน์มุมกว้างและโดยเฉพาะจุดที่งดงาม

ศักยภาพด้านความงาม ระดับ 1 (ต่ำ)

ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นทางทัศนียภาพของจุดท่องเที่ยวในระดับต่ำ มีจุดเด่น จุดสนใจ มีความโดดเด่นแปลกตาของทิวทัศน์ธรรมชาติต่ำ มีความวิจิตรบรรจงทางศิลปกรรมต่ำ สภาพแวดล้อมของตัวแหล่งท่องเที่ยวมีความรกรุงรัง มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งจนเกิดมลทัศน์ถาวร มีมลทัศน์บ้างแต่สามารถแก้ไขได้ยาก นอกจากนี้ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวยังขาดบรรยากาศร่มรื่น ขาดมุมมองที่ดีหลายจุดในด้านทิวทัศน์มุมกว้างและโดยเฉพาะจุดที่งดงาม

ศักยภาพด้านความงาม ระดับต่ำมาก

ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีความโดดเด่นทางทัศนียภาพของจุดท่องเที่ยว ขนาดจุดเด่น จุดสนใจ ไม่มีความโดดเด่นแปลกตาของทิวทัศน์ธรรมชาติหรือความวิจิตรบรรจงทางศิลปกรรม สภาพแวดล้อมของตัวแหล่งท่องเที่ยวมีความรกรุงรัง มีโครงสร้างหรือองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งจนเกิดมลทัศน์ถาวร มีมลทัศน์มากแต่สามารถแก้ไขได้ยากมาก นอกจากนี้ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวยังขาดบรรยากาศร่มรื่น ขาดมุมมองที่ดีหลายจุดในด้านทิวทัศน์มุมกว้าง และในเฉพาะจุดที่งดงาม ขาดความประทับใจ (จากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อ้างโดย พงศกร, 2544)

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแบบนำสัมภาษณ์

เรื่อง การอนุรักษ์ทัศนียภาพอาคารในเมืองเชียงใหม่ : กรณีศึกษาพื้นที่บริเวณ

ถนนราชดำเนิน ถนนท่าแพ และถนนเจริญเมือง

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบคำถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ซึ่งตรงกับข้อความที่ท่านต้องการระบุว่าเป็นคำตอบ

ข้อที่ 1 เพศ

ชาย หญิง

ข้อที่ 2 อายุ

น้อยกว่า 20 ปี 41 - 60 ปี
 20 - 40 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 3 ที่พักอาศัยในปัจจุบัน

อยู่ในบริเวณถนนราชดำเนิน ถนนท่าแพ หรือถนนเจริญเมือง เป็นเวลา.....ปี
 อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นเวลา.....ปี
 อยู่อำเภอ.....จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลา.....ปี
 อยู่ต่างจังหวัด ระบุชื่อจังหวัด.....ปี

ข้อที่ 4 ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา อนุปริญญา / ปริญญาตรี
 มัธยมศึกษา ปริญญาโท / ปริญญาเอก

ข้อที่ 5 การศึกษาหรืออาชีพของท่าน มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านภูมิทัศน์หรือไม่

เกี่ยวข้องโดยตรง ไม่เกี่ยวข้อง
 มีความเกี่ยวข้องอยู่บ้าง

ข้อที่ 6 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลทัศน์

เข้าใจเป็นอย่างดี ไม่เข้าใจ
 เข้าใจอยู่บ้าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของทัศนียภาพอาคาร ปัญหามลทัศน์ และแนวทางการแก้ไขปัญหามลทัศน์ภายในพื้นที่กรณีศึกษา

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่ 1 จากภาพที่ 1 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 2 จากภาพที่ 2 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 3 จากภาพที่ 3 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 4 จากภาพที่ 4 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 5 จากภาพที่ 5 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 6 จากภาพที่ 6 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 7 จากภาพที่ 7 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 8 จากภาพที่ 8 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 9 จากภาพที่ 9 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 10 จากภาพที่ 10 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 11 จากภาพที่ 11 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คุณคิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คุณคิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 12 จากภาพที่ 12 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 13 จากภาพที่ 13 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

.....

• สิ่งที่คิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 14 จากภาพที่ 14 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

.....

.....

ข้อที่ 15 จากภาพที่ 15 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

.....

• สิ่งที่คิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 16 จากภาพที่ 16 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

.....

.....

ข้อที่ 17 จากภาพที่ 17 ท่านคิดว่าเป็นภาพที่สวยงาม ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

• สิ่งที่คิดว่าสวยงาม ควรอนุรักษ์ไว้.....

• สิ่งที่คิดว่าไม่สวย ดูรกตา คือ.....

• สิ่งที่ไม่สวยนี้ ควรได้รับการปรับปรุงโดย.....

ข้อที่ 18 จากภาพที่ 18 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ? ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

เพราะ.....

ข้อที่ 19 จากภาพถ่ายพื้นที่ตัวอย่างทั้ง 9 ภาพ ท่านคิดว่าภาพใดมีสิ่งที่รกตา เกิดปัญหามลทัศน์ หรือท่านไม่ชอบใจทัศนียภาพในบริเวณนั้นมากที่สุด ? เรียงตามลำดับ 3 ลำดับ

ลำดับที่ 1. ภาพที่.....

ลำดับที่ 2. ภาพที่.....

ลำดับที่ 3. ภาพที่.....

ข้อที่ 20 ท่านมีความรู้สึกอย่างไรในขณะที่พบเห็นปัญหามลทัศน์ หรือสิ่งที่คุณรกตาต่าง ๆ ?

ข้อที่ 21 ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหามลทัศน์เกิดจากปัจจัยใด ๆ ได้บ้าง ?

แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติมในส่วนของนักวิชาการ

ข้อที่ 22 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการอนุรักษ์ทัศนียภาพอาคารอย่างไร ?

ด้านภูมิทัศน์ชุมชน.....

.....

.....

ด้านสถาปัตยกรรม.....

.....

.....

ข้อที่ 23 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการปัญหามลพิษน้อยอย่างไร ?

ปัญหาที่เกิดจากป้ายโฆษณา.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดจากระบบบริการสาธารณสุข.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดจากสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์.....

.....

.....

ปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนพื้นที่สีเขียว.....

.....

.....

ข้อที่ 23 บทสรุป และข้อเสนอแนะที่ท่านคิดว่าเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ ?

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติมในส่วนของผู้เกี่ยวข้อง

ข้อที่ 22 นโยบายภายในหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทัศนียภาพฯ มีความชัดเจนหรือไม่ ถ้ามีได้แก่อะไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 23 นโยบายภายในหน่วยงานของท่านเกี่ยวกับการจัดการปัญหามลพิษฯ มีความชัดเจนหรือไม่ ถ้ามีได้แก่อะไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 24 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการอนุรักษ์ทัศนียภาพฯ อย่างไร ?

ด้านภูมิทัศน์ชุมชน.....

.....

.....

.....

ด้านสถาปัตยกรรม.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 25 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการปัญหามลพิษอย่างไร ?

ปัญหาที่เกิดจากป้ายโฆษณา.....
.....
.....

ปัญหาที่เกิดจากระบบบริการสาธารณสุข.....
.....
.....

ปัญหาที่เกิดจากสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง.....
.....
.....

ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์.....
.....
.....

ปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนพื้นที่สีเขียว.....
.....
.....

ข้อที่ 25 บทสรุป และข้อเสนอแนะที่ท่านคิดว่าเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ ?

.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นายปัญญาวัฒน์ ชลวิจิต
วัน เดือน ปีเกิด	3 ธันวาคม 2513
การศึกษา	
พ.ศ. 2528	จบมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2531	จบมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนชลราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2533	จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาพืชศาสตร์ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรีจังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2535	จบการศึกษาระดับปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต วิชาเอกพืชศาสตร์ (ไม้ผล) จากสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2541	จบการศึกษาระดับปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (เทคโนโลยีภูมิทัศน์) จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานทางวิชาการ	
พ.ศ. 2535	เรื่องอิทธิพลของแสงที่มีต่อการเจริญเติบโตของต้นกระท้อนพันธุ์พื้นเมือง (ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้)
พ.ศ. 2541	โครงการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ค่ายลูกเสือชิวารุช อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี (ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้)